

Jaarverslag 2022

Rapport inzake de
jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Voorwoord	7
1. Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek	8
2. Participatie en zelfredzaamheid	20
3. Educatieve Bibliotheek	27
4. Persoonlijke ontwikkeling	36
5. Meertaligheid en Mienskip	40
5. Marketing en communicatie.....	43
7. Samenvatting prestatie-indicatoren beleidsperiode 2019 – 2022	44
8. Organisatie en medewerkers	46
9. Financiële positie 2022	48

Verslag van de raad van toezicht 2022

Verslag van de Raad van Toezicht 2022	51
Jaarverslag 2022 Bildts Dokumintasyintrum Bildts Aigene, ôfdeling History	54

Bestuursverslag

2022

Bestuursverslag

Voorwoord

Dit jaarverslag is het laatste jaarverslag van de beleidsperiode 2019 - 2022. Het is dan ook een terugblik op deze beleidsperiode waarin Bibliotheken Noord Fryslân duidelijk de beweging heeft gemaakt naar de maatschappelijk-educatieve bibliotheek.

Corona was in deze periode van grote invloed op de dienstverlening, daardoor hebben we twee jaar lang veel minder diensten kunnen leveren dan we zouden willen. Tijdens de persconferentie van 12 november 2021 kwam de mooie mededeling dat de bibliotheek essentiële dienstverlening is en daarom konden de deuren van de vestigingen (met enkele beperkingen) weer open. Er bleven echter restricties voor onze dienstverlening aan het onderwijs. De medewerkers ervaren iedere dag welke grote rol de bibliotheek heeft in het leven van veel mensen. Het open houden van de bibliotheek betekent dat alle inwoners toegang hebben tot computerfaciliteiten, tot internet, tot informatie én tot ondersteuning op het gebied van de digitale wereld.

Een belangrijke ontwikkeling in 2022 was de vervolgfase van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Dankzij substantiële rijksfinanciering konden we deze dienstverlening goed neerzetten in onze organisatie.

In ons werkgebied zijn inmiddels zes Digi-Taalhuizen gecertificeerd, daarmee laten we zien dat we de dienstverlening voor inwoners die moeite hebben met taal en digitale vaardigheden goed op orde hebben.

Ook intern heeft onze organisatie een extra slag gemaakt: we groeien toe naar zelforganiserende bibliotheekclusters, dichter bij de inwoners en de organisaties in het desbetreffende werkgebied. En die ontwikkeling zien we terug in de resultaten. In de clusters werken leesconsulenten en bibliotheekmedewerkers samen. Vanuit de vestigingen wordt er lokaal samengewerkt met de scholven, welzijnsstichtingen en andere lokale partijen. Want alleen gezamenlijk kunnen we een echte bijdrage leveren aan de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid, het bevorderen van leesplezier en de digitale inclusie.

Aan het eind van dit jaarverslag vindt u een overzicht van alle prestatie-indicatoren van de beleidsperiode 2019 - 2022. Als Bibliotheken Noord Fryslân zijn we er trots op dat vrijwel alle indicatoren behaald zijn. We zien dat de ontwikkeling die we in 2019 hebben ingezet naar de maatschappelijk educatieve bibliotheek duidelijk zijn beslag krijgt. Binnen de lijn van de klassieke bibliotheek loopt het aantal betalende leden wat terug, maar we pakken onze nieuwe rol op. Natuurlijk is er altijd ruimte voor verbetering, maar we zetten grote stappen.

Paulien Schreuder,
Directeur/bestuurder Bibliotheken Noord Fryslân

Zo leest u dit document

Ons beleidsplan 2019 - 2022 is opgebouwd rond vijf thema's. Bij elk thema zijn met onze opdrachtgevers een aantal prestatie-indicatoren geformuleerd. Deze indicatoren zijn bedoeld om de voortgang van het beleidsplan te volgen.

Dit jaarverslag is opgebouwd aan de hand van de thema's en de daarbij behorende

prestatie-indicatoren. Per thema worden de resultaten benoemd en in hetzelfde hoofdstuk wordt ook ingegaan op andere activiteiten en resultaten die geboekt zijn. Aparte hoofdstukken zijn gewijd aan marketing en de medewerkers.

In hoofdstuk negen wordt de financiële positie van Bibliotheken Noord Fryslân beschreven.

1. Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek

Onze bibliotheken zijn er natuurlijk voor iedereen. We zijn een openbare plek zonder winstoogmerk. De kachel staat er aan en de koffie staat klaar. In december 2022 sloten we ons daarom aan bij de warme kamers, een initiatief van het Leger des Heils. Bijna de helft van de Nederlanders had deze winter moeite met het betalen van de energierekening. Om geld te besparen, zetten veel mensen thuis de verwarming en lampen niet aan. De warme kamers zijn er om hen niet in de kou te laten zitten. We bieden een warme plek om te studeren, een gratis kopje koffie te drinken, een spelletje te spelen of gewoon de krant te lezen. En daar is veel gebruik van gemaakt.

Het lukt niet iedereen om naar de bibliotheek te komen, wie door ziekte of ouderdom niet naar de bibliotheek kan komen, kan gebruik maken van de Bibliotheek aan huis. Jongeren brengen de boeken langs, halen uitgelezen exemplaren weer op en nemen ook de tijd voor een praatje. Zo willen we graag de huiskamer van de samenleving zijn.

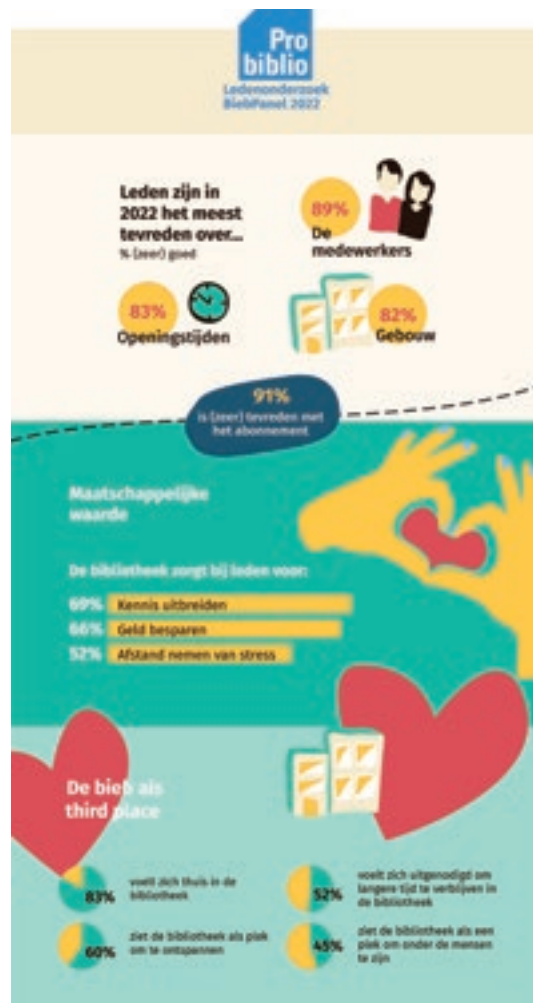
Prestatie-indicatoren verandering en verbreding bibliotheek

- **Het ledenaantal is eind 2022 gestabiliseerd op het niveau van 1 oktober 2018: 14.277 betalende leden.**
- Op 31-12-2022 waren er 11.836 betalende leden. Vergeleken met 31-12-2021 een teruggang van 671 leden. Nader onderzoek heeft opgeleverd dat dit vooral budgetleden zijn (zij betalen geen jaarlijks abonnementsgeld, maar betalen per geleend item). Dat zien we omdat de inkomsten van de contributies niet gedaald zijn. Per 1-1-2022 heeft Bibliotheken Noord Fryslân een gratis abonnement: het startabonnement voor de doelgroep 18 tot 30 jaar. Jeugdleden die voorheen op hun 18de verjaardag automatisch overstapten naar een budgetabonnement, stappen nu over op het startabonnement. Er zijn 1.327 startabonnees.

- Met ingang van schooljaar 2022 - 2023 is BNF gestopt met School-wise. School-wise is het uitleensysteem voor scholen. De leerlingen van deze scholen maakten deel uit van het ledenaantal van de bibliotheek. Er zijn nog heel veel kinderen die via de school gebruik maken van de dienstverlening van de bibliotheek, ze worden echter niet meer meegeteld in het ledenaantal. Zie ook hoofdstuk 3, de educatieve bibliotheek.

- **De bezoekers en klanten van de bibliotheken beoordelen de bibliotheek aan het eind van de periode met een 8 of hoger.**

Er heeft in 2022 een klantenonderzoek plaatsgevonden, daaruit bleek dat de leden de bibliotheek een hoge beoordeling geven. Verreweg de meeste leden geven de bibliotheek een 8 of hoger. Als toelichting op dit cijfer geven de leden aan dat ze de collectie uitgebreid vinden, de medewerkers vriendelijk en behulpzaam en de bibliotheek een overzichtelijke en gezellige ruimte.

- **Het aantal uitleningen van e-books is gestegen van 35.000 in 2018 naar 40.000 eind 2022.**

In 2022 leende Bibliotheken Noord Fryslân 49.289 e-books uit en 15.003 luisterboeken. Het blijkt overduidelijk dat het digitaal lenen, mede door corona, ontdekt is. Hoewel het aantal geleende e-books wat gezakt is in vergelijking met 2021 zijn de luisterboeken populairder geworden. In 2022 waren 4.329 leden van BNF geregistreerd bij de online bibliotheek (in 2021: 3.602). 3.007 leden maakten er actief gebruik van (in 2021: 2.104).

- **Iedere vestiging, totaal negen op de vaste wal, heeft eind 2022 een Digi-Taalhuis Plus, waar in ieder geval maandelijks een gerichte activiteit wordt georganiseerd zoals een Micro:bit meeting of CoderDojo. Op de eilanden zullen regelmatig activiteiten in het kader van digitale geletterdheid georganiseerd worden.**

Alle vestigingen op de vaste wal, ondertussen tien, hebben activiteiten op het gebied van digitale geletterdheid. Er worden workshops georganiseerd en op verschillende vestigingen staan de materialen klaar waarmee jeugd en volwassen kunnen klooiën. Vanuit de vaste wal worden er op de eilanden activiteiten georganiseerd (zie ook hoofdstuk 3, educatieve bibliotheek).

- **Bibliotheek aan huis**

Op dit moment brengen acht enthousiaste jongeren de boeken aan huis bij leden die door ouderdom of ziekte niet meer naar de bibliotheek kunnen komen. We hebben nu 54 leden die hier gebruik van maken. De jongeren brengen niet alleen de boeken, maar maken ook een praatje of drinken een kopje thee als daarom gevraagd wordt (en corona dit toelaat).

- **Bibliotheekvestigingen**

- In 2019 is gestart met het tellen van bezoekers. In Bibliotheek Ameland is dat echter lastig, omdat daar de VVV en de bibliotheek in hetzelfde pand gevestigd zijn. Dat geldt ook voor Bibliotheek De Westereen, daar lopen leerlingen en bezoekers van de bibliotheek door elkaar. En in Hallum gebruiken bezoekers van het dorps huis de ingang van de bibliotheek. De teller van Kollum is pas sinds juni 2020 actief. Vanaf juni is de teller opgenomen in het netwerk van Campus Kollum.
- Totaal zijn er in onze vestigingen in 2022 ruim 450.000 bezoekers geweest. Dat is bijna een verdubbeling in vergelijking met vorig jaar, wat geen verrassing is omdat we 2021 twintig weken waren gesloten. Daarmee zitten we bijna weer op het niveau van 2019 toen we bijna een half miljoen bezoekers mochten ontvangen in onze vestigingen.

2022 - Totaaloverzicht aantal bezoekers inkomend - BNF alle vestigingen													
Locatie	Jan.	Feb.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Totaal
Ameland*	500	500	750	750	600	650	1000	1000	1000	750	500	500	8500
Dokkum	6576	5560	6784	6528	1903	6099	6952	6546	7349	7653	7789	6665	76404
Buitenpost	2180	2064	2465	2377	2300	2051	2395	2257	2339	2383	2519	2271	27601
Dromryp	1225	1152	1405	1444	1209	1393	1547	1479	1524	1551	1318	1028	16275
Franeker	3909	3374	4285	4284	4250	4105	4526	4001	4843	5026	5355	4632	52590
Hallum	1236	1060	1446	1355	1218	1189	1584	1281	1530	1719	1532	1520	16670
Harlingen	3220	4479	4955	4969	5043	5349	5172	4987	5341	5499	5704	4994	59712
Kollum	1248	860	1465	1250	1150	1050	1100	950	1105	965	1454	956	13553
Schiermonnikoog	740	900	1393	972	1241	1152	2410	2523	1132	2008	1589	1115	17175
St.-Annaparochie	3214	2910	4104	3426	3359	3142	3367	3006	3539	4361	4571	3537	42536
Surhuisterveen	3160	2990	3673	3348	3300	3388	3665	3244	3736	3952	4393	3733	42582
Terschelling	1080	958	1193	1322	1664	2353	2564	2381	1547	1284	1298	845	18489
Vlieland	503	592	858	817	752	1131	1699	1818	643	844	975	889	11521
de Westereen *	3500	3900	3975	4000	4000	5000	5000	3000	5000	5500	4000	4000	50875
Totaal 2022	32291	31299	38751	36842	31989	38052	42981	38473	40628	43495	42997	36685	454483
totaal 2019													477860

We vergelijken de cijfers van 2022 met de cijfers van 2019, omdat dit het laatste volledige jaar voor Corona was.

Hallum:

De aantallen van Hallum zijn vertekend en eigenlijk te hoog. De openingstijden voor publiek zijn op maandag, woensdag, vrijdag en zaterdag op die dagen zijn de aantallen het hoogst, overige dagen wanneer de bibliotheek dicht is, kunnen er wel bezoekers naar binnen lopen (MFC) en worden dan ook meegeteld.

* In vestigingen op Ameland en in de Westereen zijn geen tellers geïnstalleerd. Per 2022 hebben we besloten de bezoekersaantallen van deze vestigingen te schatten

Tabel 1

Tabel 3

Betalende leden BNF 2019-2022													
		Basis (inclusief betalen in termijnen en bibliotheek aan huis)				Budget				Digital only			
Gemeente	Vestiging	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
	<i>Buitenpost</i>	820	810	797	760	180	168	92	49	3	4	3	3
	<i>Surhuisterveen</i>	912	870	867	846	227	212	119	73	3	3	5	4
Achtkarspelen	Achtkarspelen	1732	1680	1664	1606	407	380	211	122	6	7	8	7
	<i>Hollum</i>	84	80	73	76	21	15	8	11				
	<i>Nes</i>	138	130	134	133	58	47	32	24	1	2	2	2
Ameland	Ameland	222	210	207	209	79	62	40	35	1	2	2	2
Dantumadiel	De Westereen	564	560	552	534	124	103	64	35	1	0	0	0
	<i>Dokkum</i>	2672	2672	2632	2572	527	504	303	159	6	8	7	7
	<i>Hallum</i>	2	127	140	174		7	9	7				
	<i>Kollum</i>	578	585	580	550	87	91	67	43	1	4	5	5
Noardeast-Fryslân	Noardeast-Fryslân	3252	3384	3352	3296	614	602	379	209	7	12	12	12
Harlingen	Harlingen	1195	1183	1179	1192	233	208	155	112	5	9	9	10
	<i>Dronryp</i>	540	527	519	506	92	85	47	33		1	1	1
	<i>Franeker</i>	1477	1427	1417	1413	320	276	187	113	8	8	8	12
	<i>St.-Annaparochie</i>	972	957	953	955	208	180	102	71	6	9	7	7
Waadhoeke	Waadhoeke	2989	2911	2889	2874	620	541	336	217	14	18	16	20
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	136	145	138	139	76	70	26	18	2	3	3	3
Terschelling	Terschelling	525	520	509	502	66	52	34	18	1	1	2	4
Vlieland	Vlieland	104	107	107	115	46	31	21	8				
Eindtotaal		10719	10700	10597	10467	2265	2049	1266	774	37	52	52	58
Verloop				-103	-130			-783	-492			0	6

Leden

	2019	2020	2021	2022
Betalende leden	13.534	13.314	12.453	11.836
Niet-betalende leden	19.367	17.212	19.316	22.757
Totaal aantal leden	32.901	30.526	31.769	34.593

Het is geweldig om te zien dat het aantal leden groeit en die groei zit vooral bij de jeugd en het startabonnement voor de doelgroep 18 tot 30 jaar. Het is de intentie van BNF om alle kinderen in ons werkgebied lid te maken van de bibliotheek. Het aantal betalende leden is met 617 gedaald. Nader onderzoek leverde op dat dit vooral budgetleden zijn.

Zij schaffen voor vijf euro een pas aan en betalen vervolgens per geleend item. Een deel van deze abonnees is overgestapt op het gratis startabonnement. Uit de financiële rapportage blijkt dat de inkomsten uit de contributies niet zijn gedaald.

Kennismakings-abonnement*				Luxe (inclusief betalen in termijnen)				Instellingen				Totaal per gemeente				verloop tov 2019
2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	
2	4	1	6	21	20	20	19	1	1	1	2	1027	1007	914	839	-188
7	3	3	7	32	32	31	31	3	3	3	2	1184	1123	1028	963	-221
9	7	4	13	53	52	51	50	4	4	4	4	2211	2130	1942	1802	-409
			1	2	2	2	2	1	1			108	98	83	90	-18
1	1		1	2	2	2	2			1	1	200	182	171	163	-37
1	1	0	2	4	4	4	4	1	1	1	1	308	280	254	253	-55
6	8	4	2	22	26	26	26	5	4	4	4	722	701	650	601	-121
32	16	12	30	106	107	106	112	12	11	9	10	3355	3318	3069	2890	-465
	7	16	2	1	2	2	2		1	1		3	144	168	185	182
1	6	1	3	16	16	15	16	2	1	1	1	685	703	669	618	-67
33	29	29	35	123	125	123	130	14	13	11	11	4043	4165	3906	3693	-350
11	14	14	18	45	47	46	51	4	4	4	4	1493	1465	1407	1387	-106
2	3	9	3	22	21	22	21	1	1			657	638	598	564	-93
16	9	4	15	48	47	51	49	7	6	5	6	1876	1773	1672	1608	-268
4	4	32	7	42	42	42	43	6	6	6	7	1238	1198	1142	1090	-148
22	16	45	25	112	110	116	114	14	13	11	13	3771	3609	3413	3263	-508
2		7		2	3	2	3	1		1	1	219	221	177	164	-55
1	4	3	1	12	15	14	14	7	7	5	5	612	599	567	544	-68
1	3	2		3	3	5	4	1				155	144	135	127	-28
86	82	108	96	376	385	389	398	51	46	41	43	13534	13314	12453	11836	-1698
		26	-12			4	9			-5	2	0	0	-861	-617	

Ook in 2022 hebben wij het vakantieabonnement aangeboden: € 7,50 voor drie maanden. Dit abonnement vervalt in de overzichten omdat dit abonnement op het einde van het jaar niet meer zichtbaar is, de periode loopt van mei tot en met augustus. In totaal zijn er in 2022 323 vakantieabbonnementen afgesloten.

Het aantal niet-betalende leden is gegroeid, dat komt met name door onze inzet op het voorgezet onderwijs. Daarnaast hebben we in 2022 een gratis startabonnement geïntroduceerd waarmee de doelgroep 18 tot 30 jaar een beperkt aantal items kan lenen. Dit blijkt in een behoefte te voorzien, er zijn 1.327 startabbonnementen afgesloten.

* Een kennismakingsabonnement is een abonnement van 3 maanden. In deze cijfers zijn alleen de abonnementen geteld die op 31-12-2022 actief waren, er zijn in werkelijkheid meer abonnementen afgesloten. Ook missen in deze tabel de vakantie-abbonnementen, een 3-maanden abonnement dat afgesloten kan worden in de zomerperiode. In 2022 werden er 323 vakantie-abbonnementen afgesloten, deze liepen voor het einde van het jaar af en zijn daarom hier niet meegeteld.

Tabel 4

Niet betalende leden BNF 2019-2022															
Gemeente	Vestiging	Jeugd o t/m 17 jaar (inclusief scholieren vo)				Schoolabonnementen (klassenabonnement, schooldienstverle- ningsabonnement en school-leespro- motie)				Landelijk lenen (inclusief gastlenen)				Start	
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020
	Buitenpost	1112	980	879	934	31	32	33	34		2	2			
	Surhuisterveen	1540	1418	1224	1372	54	55	57	53	3	4	1	1		
	Aeres				336										
	Lauwers College			909	897										
	OSG Singelland				487										
Achtkarspelen	Achtkarspelen	2652	2398	3012	4026	85	87	90	87	3	6	3	1	0	0
	Hollum	101	83	72	69	10	8	8	9	39	31	30	33		
	Nes	381	360	298	290	8	8	8	8	168	115	112	147		
Ameland	Ameland	482	443	370	359	11	10	10	11	207	146	142	180	0	0
Dantumadiel	De Westereen	999	935	821	859	39	40	41	41	2	1	1	2	0	0
	Dokkum	3413	3255	2982	3070	318	329	324	450	8	6	3	7		
	Hallum	72	225	253	309		3	7	7						
	Kollum	849	851	728	735	33	39	51	51	2	2	1	2		
	Campus Kollum Pieter Jelles	239	256	309	345										
	Campus Kollum Lauwers College	204	245	299	320										
	Dockinga College			122	240										
Noardeast Fryslân	Noardeast Fryslân	4777	4832	4693	5019	351	371	382	508	10	8	4	9	0	0
	Harlingen	1411	1325	1220	1253	63	63	52	55	2	3		5		
	Simon Vestdijk	1293	274	1230	1183										
Harlingen	Harlingen	2704	1599	2450	2436	63	63	52	55	2	3	0	5	0	0
	Dronryp	618	594	540	571	47	46	42	45						
	Franeker	1855	1726	1473	1620	162	162	162	170	6	6	4	3		
	St.-Annaparochie	1256	1103	959	1104	58	59	66	71		1	1	1		
	AMS Franeker			831	846										
	CSG Ulbe van Houten			681	725										
Waadhoeke	Waadhoeke	3729	3423	4484	4866	267	267	270	286	6	7	5	4	0	0
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	651	577	499	561	9	11	10	12	111	100	102	127	0	0
	Terschelling	545	501	446	490	22	22	23	16	360	340	283	114		
	t Schylger Jouw			124	124										
Terschelling	Terschelling	545	501	570	614	27	27	28	21	360	340	283	245	0	0
Vlieland	Vlieland	501	421	337	374	9	9	9	9	220	214	201	219	0	0
Eindtotaal		17040	15129	17236	19114	861	885	892	1030	921	825	741	792	0	0
Verloop				2107	1878			7	138			-84	51		

* Internetinschrijvingen zijn bezoekers of relaties van de bibliotheek die bijvoorbeeld aan een activiteit hebben deelgenomen of op de hoogte willen blijven van het nieuws van de bibliotheek.

		Digi-Taalhuis (inclusief voorlezers Humanitas)				Overig (internet- inschrijvingen, actie start Hallium) *				Gratis proefabonnement ouders**				Totaal per gemeente				
2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	verloop tov 2019
	101	3	2	5	1	1					1	3	2	1147	1017	922	1072	-75
	96	6	2	5	8	1	1	1	1		1	3	8	1604	1481	1291	1539	-65
														0	0	0	336	336
														0	0	909	897	897
														0	0	0	487	487
0	197	9	4	10	9	2	1	1	1	0	2	6	10	2751	2498	3122	4331	1580
	5													150	122	110	116	-34
	15													557	483	418	460	-97
0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	700	599	522	570	-130
0	88	2	2	2	7	3	3	3	3	0	1	2	3	1045	982	870	1003	-42
1	368	30	26	21	41	151	177	214	214		9	13	15	3920	3802	3558	4165	245
	21	4	2	3	6	198								274	230	263	343	69
1	84	15	10	7	6	8	8	8	8			1		907	910	797	886	-21
														239	256	309	345	106
														204	245	299	320	116
														0	0	122	240	240
2	473	49	38	31	53	357	185	222	222	0	9	14	15	5544	5443	5348	6299	755
	143	17	16	17	13	14	20	20	20		2	7	6	1507	1429	1316	1495	-12
														1293	274	1230	1183	-110
0	143	17	16	17	13	14	20	20	20	0	2	7	6	2800	1703	2546	2678	-122
	45				1	2	1	1	1		3		3	667	644	583	666	-1
1	178	24	18	18	21	38	56	56	55			11	16	2085	1968	1725	2063	-22
	104	22	7	14	10	1	1	1	1				6	1337	1171	1041	1297	-40
														0	0	831	846	846
														0	0	681	725	725
1	327	46	25	32	32	41	58	58	57	0	3	11	25	4089	3783	4861	5597	1508
0	30	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1		772	689	614	731	-41
	36	3	2	3	5	1	1	1	1			1	4	931	866	757	666	-265
														0	0	124	124	124
0	36	3	2	3	5	1	1	1	1	0	0	1	4	936	871	886	926	-10
0	16	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	730	644	547	622	-108
3	1330	126	87	96	123	419	269	306	305	0	17	42	63	19367	17212	19316	22757	3390
3	1327			9	27			37	-1			25	21	0	0	2104	3441	

** Ouders die hun kind lid maken van de bibliotheek, krijgen zelf een gratis proefabonnement voor drie maanden.
In deze tabel zijn alleen de abonnementen geteld die actief waren op 31-12-2022, daardoor zijn niet alle ouderabonnementen van 2022 geteld.

Uitleningen

Bibliotheken Noord Fryslân telde in 2022 in totaal 921.232 uitleningen. De uitlening van boeken, tijdschriften en dvd's is hersteld na de coronajaren. Weliswaar zitten we nog ruim tien procent onder het aantal uitleningen van 2019, maar in het begin van 2022 waren zeker oudere leden terughoudend met het bezoeken van de bibliotheek. Voor het eerst worden er iets minder e-books geleend, maar daarentegen zijn de luisterboeken in opkomst. De online uitleningen via de landelijke portal bedragen 7% van het totaal aantal uitleningen. Dat was in 2021 nog 10% en de teruggang is waarschijnlijk te wijten aan de sluiting van bibliotheken in 2021 (20 weken), waardoor de lezers minder makkelijk papieren boeken konden lenen.

Bibliotheek Dokkum was in 2022 twee weken gesloten ivm verbouw. Bibliotheek Hallum is op 13 december 2019 geopend en is dus over 2019 niet representatief.

De uitleningen van de luisterboeken zijn vergeleken met 2020 omdat deze cijfers voor 2019 niet bekend zijn.

In 2022 had BNF 4.329 geldige en 3.007 actieve leden voor de online bibliotheek. Er waren 172 leden die alleen digitaal actief zijn en dus niet lenen in de lokale bibliotheek.

Collectie

- **ACTUELE BOEKEN //** Ook in 2022 heeft de boekhandel voor Bibliotheken Noord Fryslân de actuele boeken ingekocht, waardoor ze gelijktijdig bij de boekhandel en de bibliotheek liggen. Voor de niet-actuele boeken heeft BNF deel genomen aan een pilot om de aankoop door de Nederlandse Bibliotheek Dienst te laten verzorgen. Deze pilot was de aanloop naar collectioneren op basis van artificiële intelligentie. De pilot was nog geen succes en dat heeft mede geleid tot minder aankoop van boeken. Ook was het aanbod van boeken ten behoeve van de bibliotheek minder. Deze beide ontwikkelingen hebben geleid tot lagere uitgaven op het gebied van media in 2022.
- **AFSCHRIJVEN & BEWAREN //** De vervangingstermijn voor de huidige collectie is tien jaar. Binnen Fryslân worden unieke exemplaren die bewaard dienen te worden en ouder dan acht jaar zijn in onderlinge afstemming behouden in de collectie van een lokale bibliotheek.
- **TOTAAL //** De collectie van Bibliotheken Noord Fryslân omvat nu ruim 308.773 fysieke boeken, een uitgebreide en gevarieerde collectie tijdschriften en kranten, 6.609 dvd's en ruim 616 luisterboeken. De collectie dvd's en luisterboeken wordt kleiner door de streamingdiensten en de collectie luisterboeken via de landelijke portal. De collectie via de landelijke portal is verder gegroeid, er zijn in 2022 39.309 e-books en 10.920 luisterboeken beschikbaar.

Praktijk, voortleesvriendelijk, maar en buitengewoon mooi
een echt, fijn boek. 'De Gouden Aankomst' - NRC

AUKE HULST
KINDEREN
VAN HET
RUIGE LAND

M

ROMAN

Uitleningen incl. verlengingen, inclusief e-books en luisterboeken BNF vestigingen 2019 t/m 2022

Gemeente	Vestiging		2019	2020	2021	2022	Verloop tov 2019	% verloop tov 2019
Achtkarspelen	Buitenpost	fysiek	69.314	52.923	41.288	58.967	-10.347	-15%
		e-book			3.863	3.417		
		luisterboeken			999	1.006		
		Totaal	69.314	52.923	46.150	63.390		
	Surhuisterveen	fysiek	93.583	68.504	53.972	78.153	-15.430	-16%
		e-book			4.453	4.169		
		luisterboeken			908	955		
		Totaal	93.583	68.504	59.333	83.277		
	Achtkarspelen	fysiek	162.897	121.427	95.260	137.120	-25.777	-16%
		e-book	0	0	8.316	7.586		
		luisterboeken	0	0	1.907	1.961		
		Totaal	162.897	121.427	105.483	146.667		
Ameland	Hollum	fysiek	4.666	3.476	3.208	4.085	-581	-12%
		e-book			457	454		
		luisterboeken			382	317		
		Totaal	4.666	3.476	4.047	4.856		
	Nes	fysiek	17.160	14.294	11.439	15.406	-1.754	-10%
		e-book			835	965		
		luisterboeken			120	118		
		Totaal	17.160	14.294	12.394	16.489		
	Ameland	fysiek	21.826	17.770	14.647	19.491	-2.335	-11%
		e-book	0	0	1.292	1.419		
		luisterboeken	0	0	502	435		
		Totaal	21.826	17.770	16.441	21.345		
Dantumadiel	De Westereen	fysiek	65.260	48.990	35.915	49.208	-16.052	-25%
		e-book			2.070	1.977		
		luisterboeken			695	790		
		Totaal	65.260	48.990	38.680	51.975		
Harlingen	Harlingen	fysiek	96.984	73.086	56.817	78.411	-18.573	-19%
		e-book			5.006	5.250		
		luisterboeken			2.038	2.257		
		Totaal	96.984	73.086	63.861	85.918		
Noardeast Fryslân	Dokkum	fysiek	267.066	201.747	157.242	225.251	-41.815	-16%
		e-book			11.202	10.645		
		luisterboeken			2.657	2.894		
		Totaal	267.066	201.747	171.101	238.790		
	Hallum	fysiek	1.227	16.463	11.863	16.873	15.646	1275%
		e-book			301	329		
		luisterboeken			143	228		
		Totaal	1.227	16.463	12.307	17.430		
	Kollum	fysiek	48.383	40.741	34.130	46.426	-1.957	-4%
		e-book			2.989	3.061		
		luisterboeken			665	767		
		Totaal	48.383	40.741	37.784	50.254		
	Noardeast Fryslân	fysiek	316.676	258.951	203.235	288.550	-28.126	-9%
		e-book	0	0	14.492	14.035		
		luisterboeken	0	0	3.465	3.889		
		Totaal	316.676	258.951	221.192	306.474		

Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	fysiek	14.463	11.271	10.921	14.033	-430	-3%
		e-book			579	640		
		luisterboeken			338	281		
		Totaal	14.463	11.271	11.838	14.954		
Terschelling	Terschelling	fysiek	38.123	30.244	22.774	29.228	-8.895	-23%
		e-book			2.876	2.873		
		luisterboeken			739	859		
		Totaal	38.123	30.244	26.389	32.960		
Vlieland	Vlieland	fysiek	11.311	8.331	7.779	9.957	-1.354	-12%
		e-book			607	596		
		luisterboeken			98	81		
		Totaal	11.311	8.331	8.484	10.634		
Waadhoeke	Dronryp	fysiek	38.527	32.958	26.311	38.539	12	0%
		e-book			2.969	2.603		
		luisterboeken			625	580		
		Totaal	38.527	32.958	29.905	41.722		
	Franeker	fysiek	118.475	90.590	74.057	109.672	-8.803	-7%
		e-book			8.567	8.224		
		luisterboeken			2.498	2.501		
		Totaal	118.475	90.590	85.122	120.397		
	St.-Annaparochie	fysiek	98.368	74.271	57.981	82.731	-15.637	-16%
		e-book			4.349	4.086		
		luisterboeken			1.060	1.369		
		Totaal	98.368	74.271	63.390	88.186		
	Waadhoeke	fysiek	255.370	197.819	158.349	230.942	-24.428	-10%
		e-book			15.885	14.913		
		luisterboeken			4.183	4.450		
		Totaal	255.370	197.819	178.417	250.305	-5.065	-2%
Totaal	fysiek	982.910	767.889	605.697	856.940			
	e-books	36.020	52.563	51.123	49.289			
	luisterboeken	0	4.072	13.965	15.003			
	Totaal	1.018.930	824.524	670.785	921.232	-125.970	-12%	

Totaal vestigingen fysiek	982.910	767.889	605.697	856.940	-125.970	-13%
E-books via landelijke portal	36.020	52.563	51.123	49.289	-3.274	-6%
Luisterboeken via landelijke portal	niet bekend	4.072	13.965	15.003	10.931	268%
Totaal via landelijke portal	36.020	56.635	65.088	64.292	7.657	21%
Totaal BNF	1.018.930	824.524	670.785	921.232	-118.313	-12%

2. Participatie en zelfredzaamheid

Bibliotheken Noord Fryslân is als maatschappelijke bibliotheek voor inwoners de plek om te leren, vaardigheden te versterken, nieuwe dingen te ontdekken en laagdrempelig te kunnen oefenen. Zo ook op het gebied van basisvaardigheden; vaardigheden die onmisbaar zijn om te participeren in de maatschappij. Denk aan taalvaardigheden, digitale vaardigheden, gecijferdheid/financiële vaardigheden, gezondheidsvaardigheden en juridische vaardigheden. Volwassenen die hier ondersteuning in kunnen gebruiken, kunnen zelfstandig of via een doorverwijzing bij passend aanbod terecht; aanbod dat in de bibliotheek wordt georganiseerd of in samenwerking met onze partners.

In 2022 hebben we bestaand aanbod geconsolideerd, nieuw aanbod, afgestemd op de behoefte, ontwikkeld en samenwerkingen met diverse partners verstevigd.

Prestatie-indicatoren participatie en zelfredzaamheid

- **In deze beleidsperiode worden 350 deelnemers voor het Digi-Taalhuis geworven.**

In 2022 zijn er 116 nieuwe deelnemers gestart bij Digi-Taalhuislocaties in Noord-Fryslân. Door de beleidsperiode heen is hiermee het totaal aantal nieuwe deel-nemers bij de Digi-Taalhuizen als volgt (285 in 2019, 164 in 2020 en 51 in 2021). Uit de rapportage van Friesland College 2019 is niet duidelijk hoeveel nieuwe deelnemers er waren. Binnen de beleidsperiode is de doelstelling gehaald.

- **Naast de deelnemers in het Digi-Taalhuis worden 500 burgers ondersteund bij digitale vaardigheden.**

Verspreid in ons werkgebied hebben we in 2022 1.017 inwoners een stap verder op weg geholpen in de digitale wereld. Dit gebeurde bijvoorbeeld door de cursussen 'kennismaken met de computer', 'werken met de e-overheid' en 'Windows 10 of 11'. Bij de digitale spreekuren beantwoordden we korte vragen van inwoners over digitale apparaten of programma's. Ook boden we met lessen op maat één op één begeleiding bij vragen die meer tijd en aandacht verdienen dan waar tijdens het digitaal spreekuur de mogelijkheid voor was.

- **Op alle vestigingen van Bibliotheken Noord Fryslân is een Digi-Taalhuis.**

Afhankelijk van de grootte van een gemeente werken we in samenwerking met het Friesland College met een Digi-Taalhuis of een Digi-Taalhuis light. In beide gevallen is het Digi-Taalhuis een plek waar inwoners die niet inburgeringsplichtig zijn en hun taalvaardigheid willen verbeteren wekelijks terecht kunnen. Deel-nemers oefenen samen met vrijwilligers met spreken in dagelijkse situaties, lezen en schrijven.

Ook bij de light editie wordt er elke week geoefend, maar zijn er minder deel-nemers, daardoor minder betrokken vrijwilligers en is de taalcoördinator van het Friesland College niet elke week aanwezig. Bijna al onze vestigingen op de vaste wal hebben een Digi-Taalhuis. Buitenpost is hier sinds 2022 een uitzondering op. Vanwege een duidelijke terugloop in aantal deelnemers en te weinig nieuwe aanwas, is het Digi-Taalhuis in Buitenpost gestopt en konden deelnemers en vrijwilligers terecht bij een andere locatie in de buurt. Op de Terschelling draait het Digi-Taalhuis light op volle toeren en deze dienstverlening is ook in oprichting op Vlieland en Schiermonnikoog.

Wat we nog meer deden in 2022

Taalvaardigheden

De eerste zes Digi-Taalhuizen in Noord-Fryslân zijn gecertificeerd volgens het landelijke kader van certificeringsorganisatie CBCT. Hiermee zijn de locaties Harlingen, Franeker, St.-Annaparochie, Dokkum, Hallum en Kollum de eerste gecertificeerde Digi-Taalhuizen in Friesland. Het certificaat maakt inzichtelijk dat de samenwerking, werkwijze en aansturing zoals we die in onze Digi-Taalhuizen toepassen voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. Het certificeringstraject voor de andere Digi-Taalhuislocaties in Noord-Fryslân komt in 2023 aan bod.

Niet alleen weten we in samenwerking met het Friesland College inwoners met een taalvraag een plek te bieden in onze vestigingen, ook gaan we specifiek naar doel-groepen toe. Op basisschool De Frissel in Feanwâlden oefent wekelijks een groep van zeventien anderstalige ouders met de Nederlandse taal. Een succesvolle formule, omdat de school waar hun kinderen naartoe gaan voor deze ouders een vertrouwde plek is. Ook leren ze door dit taalbevorderingsproject andere ouders beter kennen.

Hetzelfde gebeurt bij sociaal werkbedrijf Dokwurk. Wekelijks kunnen medewerkers van Dokwurk op hun eigen locatie met taal- of digitale vragen aan de slag, onder begeleiding van vrijwilligers.

Digi-taalhuis deelnemers

Locatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeente Achtkarspelen						
Buitenpost	-	8	9	5	5	2
Surhuisterveen	12	18	16	6	7	13
Totaal Gemeente Achtkarspelen	12	26	25	11	12	15
Gemeente Dantumadeel						
De Westereen	6	11	11	6	7	16
De Frissel	-	-	-	-	-	15
Totaal Gemeente Dantumadeel	6	11	11	6	7	31
Gemeente Harlingen						
	18	56	90	65	43	42
Gemeente Noardeast-Fryslân						
Dokkum	26	38	41	16	40	60
Hallum	-	-	-	-	8	12
Kollum	17	18	12	7	11	18
Drokwork	-	-	16	4	5	13
Totaal Gemeente Noardeast-Fryslân	43	56	69	27	64	103
Gemeente Terschelling						
	0	0	7	10	10	22
Gemeente Vlieland						
	-	-	-	-	-	1
Gemeente Waadhoeke						
Franeker	27	52	50	32	25	26
St.-Annaparochie	15	33	37	13	22	35
Totaal Gemeente Waadhoeke	42	85	87	45	47	61
Eindtotaal	127	234	289	164	183	287

** Inclusief Digitale Vaardigheden groep

Omdat de Digi-Taalhuizen voor een specifieke doelgroep zijn en er meer doelgroepen een taalgerelateerde leervraag hebben, begonnen we in 2022 samen met Bolwerk met het Taalcafé in Bibliotheek Dokkum. Het idee van een Taalcafé is een aanvullende non-formele oefenplek, grotendeels gericht op spreken, met ontmoeting als belangrijk aspect en toegankelijk voor elke inwoner die hier behoefte aan heeft. In de eerste fase is het Taalcafé in Dokkum opgestart voor Oekraïners, inspeland op een grote behoefte.

In 2023 groeit dit initiatief door tot een regulier Taalcafé en starten we met dit aanbod ook bij andere locaties. Op Schiermonnikoog is sinds de zomer non-formele taalbegeleiding voor inwoners die willen oefenen met spreken, lezen of schrijven. De eerste drie deelnemers zijn hiermee begonnen en oefenen wekelijks samen met vier enthousiaste vrijwilligers.

'Ik zag tegen de cursus op, omdat ik zelf niks kon op de computer. Maar wat hebben jullie een geduld. Dat voelde echt goed!'

Deelnemer cursus 'kennismaken met de computer'

Digitale vaardigheden

De behoefte aan ondersteuning bij digitaal vaardig zijn blijft toenemen. Met ons huidige aanbod van cursussen digitale vaardigheden, spreekuren en één op één begeleiding spelen we hierop in. De frequentie ervan en het aantal vestigingen waar dit aangeboden wordt, kende in 2022 een groei.

Deelnemers aanbod digitale vaardigheden

Locatie	Cursisten 2020	Les op maat 2020	Cursisten 2021	Les op maat 2021	Cursisten 2022	Les op maat 2022	Digitaal spreekuur 2022
Buitenpost	1	-	-	-	15	-	-
Surhuisterveen	-	-	-	-	-	1	-
De Westereen	-	-	-	-	20	7	-
Dokkum	52	51	-	-	127	15	200
Kollum	-	-	-	-	-	10	-
Schiermonnikoog	-	-	-	-	8	-	12
Franeker	28	3	-	13	122	10	125
Harlingen	20	1	-	7	116	11	158
Terschelling	-	-	-	-	8	-	7
totaal:	101	55	-	20	416	54	502

Informatiepunten Digitale Overheid

Een specifieke dienstverlening voor hulp bij het omgaan met de digitale overheid bieden we middels de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) in bijna al onze vestigingen. Deskundige medewerkers staan tijdens openingstijden klaar voor inwoners die een vraag hebben over zaken die digitaal geregeld moeten worden met de overheid. We onderzoeken samen met bezoekers de vraag, geven antwoord op algemene vragen en verwijzen bij persoonlijke casuïstiek warm door naar samenwerkingspartners, zoals de welzijnsorganisaties en Humanitas. Wanneer IDO-bezoekers gemotiveerd zijn om hun eigen digitale vaardigheden te versterken, kunnen ze bij het aanbod van de bibliotheek terecht.

In 2022 wisten 636 inwoners ons voor deze dienstverlening te vinden en hielpen we hen een stap verder op weg. 95% van deze bezoekers is hiermee naar tevredenheid geholpen. Vragen die gesteld worden gingen onder andere over de Belastingdienst, het online aanvragen van toeslagen of verlengen van een rijbewijs.

In 2022 hebben we de IDO-starttraining voor nieuwe collega's georganiseerd, zodat zij konden kennismaken met het IDO en ingewerkt werden op het ontvangen en op weg helpen van bezoekers met IDO-vragen. Voor het IDO worden regelmatig trainingen verzorgd, bijvoorbeeld over privacy.

Steeds vaker is de bibliotheek de plek om iets te leren over digitaal bankieren. In drie vestigingen (Harlingen, Dokkum en Schiermonnikoog) verzorgen onze medewerkers de dienstverlening voor het ING-servicepunt. Daar helpen zij de inwoners met bankzaken met als doelstelling dat de klant met de app en zelfredzaam naar huis gaat. Klanten worden dan ook doorverwezen naar de overige dienstverlening van de bibliotheek zoals het Digi-Taalhuis of een les op maat.

Naast de ING-servicepunten organiseerden we in Sint Annaparochie ook een cursus internetbankieren in samenwerking met de Rabobank en Kabelnoord. In Kollum vond eenzelfde samenwerking met de Regiobank plaats. Met deze initiatieven ontdekten we de behoefte aan zulk laagdrempelig aanbod waarbij deelnemers zelf konden ontdekken of digitaal bankieren iets voor hen is en stapsgewijs uitgelegd kregen hoe je ook online je bankzaken kunt regelen.

SAMENWERKING BIBLIOTHEKEN EN BELASTINGDIENST

de Bibliotheek Noord Fryslân

Aangifteperiode
2022

Januari - augustus

✓ bibliotheek neemt deel aan het convenant met de Belastingdienst

✓ verwijst door naar belastinghulp

✓ organiseren belastinghulp

ONBEKEND burgers bereikt
ONBEKEND in 2021

Type belastinghulp

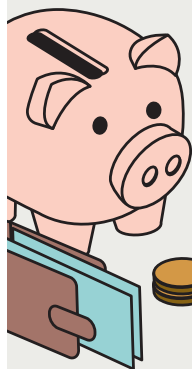
Fysiek

Digitaal

Telefonisch

Gemixt

Uitvoerders Belastinghulp in de bibliotheek

Maatschappelijke dienstverleners

Vrijwilligers

Studenten

Commerciële dienstverleners

Resultaat meetjaar: 2022 2021

Percentages van het vorige meetjaar zijn alleen getoond indien er sprake is van een substantieel verschil op totaalniveau.

Meest aangeboden belastinghulp in aangifteperiode

Invalhulp bij belastingaangifte doen

(Inloop)sprekken belastingaangifte

Zelf belastingaangifte invullen, met hulp

Formulierenbrigade

Spreekuur toeslagen

KB Klaren & Van de Burgt (2023). Dienstverlening openbare bibliotheken rondom de samenwerking met de Belastingdienst 2022. Den Haag: KB.

Specifiek tijdens de periode van de belastingaangiftes in het voorjaar van 2022 boden we in samenwerking met lokale partners extra ondersteuning. Inwoners die hulp konden gebruiken bij het invullen van de aangifte en die de bibliotheek binnenstapten, werden warm doorverwezen naar persoonlijke ondersteuning, onder andere geboden door de formulierenbrigades van welzijnsorganisaties en de thuisadministratie van Humanitas.

Gezondheidsvaardigheden

Naast taal- en digitaal vaardig zijn, zijn er in het dagelijks leven steeds meer situaties waarbij inwoners geacht worden geïnformeerd, kritisch en keuzebereid te zijn als het gaat om het thema gezondheid. Gebruikmaken van het digitale zorgplatform van de huisarts of het ziekenhuis, het kopen van betaalbare en gezonde producten in de supermarkt of het verkrijgen van informatie over het coronavaccin. Stuk voor stuk uitdagende handelingen als taal- of digitale vaardigheden niet vanzelfsprekend voor iemand zijn. Sinds 2022 spelen we vanuit Bibliotheken Noord Fryslân hier meer op in. In samenwerking met samenwerkingspartners zoals de Skûle, (vanaf 2023 Connexa) Nieuw Zuid en diëtisten organiseerden we in Harlingen en Franeker het programma 'Voel je goed!' Een laagdrempelige reeks van bijeenkomsten over beweging, voeding en verschillende zorgverleners. Bedoeld voor mensen die hier meer over willen weten en daar zelfstandig niet zomaar uitkomen. Een geslaagde cursus die we in 2023 continueren en uitbreiden naar andere gemeenten. Binnen het thema gezondheid zijn we voor steeds meer gemeenten een gesprekspartner. Zo werkten we bij de gemeenten Waadhoeke en Harlingen mee aan de nieuwe beleidsnota gezondheid.

Betrokken vrijwilligers

De draaiende motor achter al het bovenstaande aanbod zijn onze betrokken medewerkers en de actieve vrijwilligers die elke week voor deelnemers en elkaar klaarstaan. Met de uitbreiding van het aantal cursussen digitale vaardigheden en spreekuren ontstond er ook meer ruimte voor vrijwilligers digitale vaardigheden bij de bibliotheek. Hiervoor richtten we in 2022 een inwerkprogramma en ondersteuningsstructuur in, parallel aan het vrijwilligerswerk in het Digi-Taalhuis.

In het voorjaar van 2022 stonden de vrijwilligers in het zonnetje tijdens de provinciale vrijwilligersdag. Ook sloten we traditiegetrouw het cursus- en Digi-Taalhuisseizoen af met een vrijwilligersuitje of -bijeenkomst per bibliotheeklocatie.

Aantal vrijwilligers Digi-taalhuis

Locatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeente Achtkarspelen						
Buitenpost	1	2	3	3	1	-
Surhuisterveen	3	6	5	4	1	8
Gemeente Dantumadeel						
De Westereen	6	5	3	4	2	5
De Frissel	-	-	-	-	-	3
Gemeente Harlingen						
	9	17	19	14	11	16
Gemeente Noardeast-Fryslân						
Dokkum	13	17	20	20	16	29
Hallum	-	-	-	-	4	3
Kollum	7	6	5	4	5	12
Drokwork	-	-	2	2	1	4
Gemeente Schiermonnikoog						
	-	-	-	-	1	8
Gemeente Terschelling						
	-	-	-	2	2	4
Gemeente Vlieland						
	-	-	-	-	2	2
Gemeente Waadhoeke						
St.-Annaparochie	-	-	-	5	7	7
Franeker	-	-	-	7	8	12
Totaal Gemeente Waadhoeke	42	85	87	45	47	61
Eindtotaal	39	53	57	65	61	113

Geïntensiveerde samenwerkingen

Vanuit de maatschappelijke bibliotheek is samenwerken met lokale partners een vereiste. Gezamenlijk behalen we een hoger bereik van verschillende doelgroepen en hebben we een groter en voor meer leervragen passend aanbod beschikbaar.

Ook in 2022 hebben we bestaande samenwerkingen rondom het thema basisvaardigheden meer kunnen verdiepen, zoals het benoemen en uitwerken van de samenwerking in de gemeentelijke Ketenpartner-overleggen middels een jaarplan. Ook smolten bestaande samenwerkingen samen in de vorm van projectgroepen, zoals de groep digitaal vaardig(er) in de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel met het Bolwerk, NHL Stenden, Kennislab NOF, Stjoer en Sûnenz. Daarnaast namen we initiatief tot nieuwe samenwerkingen, zoals de toetreding tot het kerngroepoverleg in Harlingen, Nieuw Zuid.

Voor samenwerkingspartners organiseren we de training herkennen en doorverwijzen van laaggeletterdheid voor professionals of vrijwilligers die contact hebben met inwoners. Samen met de taalambassadeurs van Stichting ABC in Friesland

informereren we deelnemers over het onderwerp laaggeletterdheid, geven we hen inzicht in doelgroepen, maken we de koppeling naar hun eigen werk en nemen we hen mee in een persoonlijk ervaringsverhaal. Met elke gegeven training vergroten we de olievlek van professionals en vrijwilligers in Noord-Fryslân die hun voelsprietten op dit thema uit hebben staan, het gesprek hierover kunnen openen en inwoners accuraat door kunnen verwijzen. In 2022 verzorgden we deze training op verschillende plekken, zoals bij het gebiedsteam van Harlingen, collega's van het team burgerzaken bij de gemeente Harlingen, een mix van collega's binnen de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel, jobcoaches van Dokwurk en vrijwilligers van de thuisadministratie van het Bolwerk.

Juridisch spreekuur

Door een externe partner wordt er kosteloos in bibliotheken Dokkum en Franeker een juridisch spreekuur verzorgd. Dit werd in Dokkum door 86 inwoners en in Franeker door 74 inwoners bezocht.

3. Educatieve bibliotheek

In de eerste maanden van 2022 bleef het lastig om de dienstverlening aan het onderwijs uit te voeren. Corona voerde nog steeds de boventoon. Er kon niet klassikaal geleend worden en de leesconsulenten waren niet overal welkom in de (voor)scholen.

Tijdens de Nationale Voorleesdagen was het wel mogelijk om bij de meeste kinder- of peuteropvanglocaties voor te lezen. Ouders mochten (nog) niet aanwezig zijn, dat was jammer. Maar het aantal kinderen dat de voorleesfeestjes heeft bijgewoond is geweldig gestegen vergeleken met 2021. Toen werden 326 peuters voorgelezen en in 2022 1.963 kinderen!

Zo langzamerhand ging Nederland van het slot en konden ook de groepsbezoeken voor de leerlingen aan de bibliotheek opgestart worden. De leerlingen waren erg blij dat de leesconsulenten eindelijk weer live in de klas konden komen met bijvoorbeeld boekpromoties. Nieuwe boeken werden enthousiast geïntroduceerd en vonden gretig aftrek. Dat geeft aan dat de leeshonger onverminderd groot was.

Regelmatige besmettingen met corona in de klas en onder het lesgevend personeel vroeg veel van de flexibiliteit van onze leesconsulenten.

In juni werden de monitorgesprekken gevoerd en de jaarplannen voor het nieuwe schooljaar gemaakt. Er bleek duidelijk behoefte bij het onderwijs om de samenwerking met de bibliotheek weer voortvarend op te pakken. Leesconsulenten worden op de meeste scholen als essentieel onderdeel van het team gezien en waren van harte welkom in de klas. Er werden veel groepsbezoeken en activiteiten via de webshop geboekt.

De BoekStartcoaches waren helaas in 2022 nauwelijks welkom bij de consultatiebureaus. Pas in het najaar kon dat op een aantal locaties weer. Dit jaar was er subsidie beschikbaar voor de inzet van BoekStartcoaches op twaalf consultatiebureaus aan de wal. Ook zijn er nieuwe BoekStartcoaches aangetrokken om de consultatiebureaus te bemensen.

Prestatie-indicatoren educatieve bibliotheek

De algemene inzet is een doorgaande leeslijn van BoekStart tot en met voortgezet onderwijs.

1. Eind 2022 is op vijftien consultatiebureaus aan de wal een BoekStart-coach ingezet (afhankelijk van aanvullende financiering).

In 2021 was het mogelijk om subsidie van Stichting Kunst van Lezen aan te vragen voor twee consultatiebureaus (Kollum en Ferwert). De GGD vindt de samenwerking erg zinvol en wil ook graag verlenging van de inzet die met subsidie is opgezet. Bibliotheken Noord Fryslân is in gesprek gegaan met de gemeenten voor structurele(re) subsidie voor de inzet van de BoekStartcoach. Deze is opnieuw toegekend voor 2022 in Waadhoeke, Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen. Corona gooide voor de uitvoering echter roet in het eten. De BoekStartcoaches konden de consultatiebureaus lange tijd niet bezoeken. In het najaar startten de BoekStartcoaches hun bezoeken weer op.

2. In totaal zijn twaalf consultatiebureaus in vijf vaste-wal-gemeenten bediend.

Onze BoekStartcoaches bezochten consultatiebureaus in Harlingen, Franeker, Berltsum, St.-Annaparochie, Ferwert, Dokkum, Damwâld, Kollum, de Westereen, Buitenpost, Kollumerzwaag en Surhuisterveen. Alleen op het consultatiebureau op het AZC zijn onze BoekStartcoaches niet actief. Voor de Waddeneilanden is er maatwerk. Op Terschelling was er bijvoorbeeld één keer per maand een voorleeshalfuurtje. De leesconsulent beantwoordde vragen over voorlezen en leesplezier.

BoekStart in de kinderopvang is op 75% van de kinder- en peuteropvang locaties geïmplementeerd. (87 locaties van 116)

Eind 2022 waren er in het gehele werkgebied van Bibliotheken Noord Fryslân 118 gecertificeerde locaties BoekStart in de Kinderopvang (90% van 131 locaties) (2019 - 80 locaties, 2020 - 95 locaties, 2021 - 103 locaties).

3. De Bibliotheek op de basisschool (dBOS):

Op de tachtig basisscholen in kernen zonder bibliotheek is een collectie jeugdboeken in de school aanwezig. Het percentage leerlingen dat in 2022 met dBOS bereikt wordt, is 70%. Dat zijn 10.369. Het aantal basisscholen dat werkt met een leescoördinator, een lees- en mediaplan opstelt en hanteert als onderdeel van het taalbeleid, is gestegen van 50 in 2018 naar 80 in 2022.

Er staat in 82 basisscholen een actuele en attractieve collectie jeugdboeken waar de leerlingen gebruik van kunnen maken. De boeken kunnen ook meegenomen worden naar huis om verder te lezen of uit voorgelezen te worden. De Tarissing in Spannum sloot haar deuren.

Voor het VO zijn gedeeltelijk met (landelijke) subsidie een aantal boeken aange-schaft voor de Inspecteur Boelensschool op Schiermonnikoog, 't Skylger Jouw op Terschelling en Dockinga VAK school in Dokkum.

Het aantal scholen met de volledige aanpak de Bibliotheek op school (dBOS) is 82 basisscholen. (2019 - 60 scholen, 2020 - 62 scholen, 2021 - 69 scholen) We bereiken daarmee 10.407 leerlingen, dat is bijna 75% van alle leerlingen (2020 - 61%, 2021 - 61%). Daarnaast zijn er drie scholen voor voortgezet onderwijs die de aanpak afnemen. De Jutter op Vlieland, Dockinga VAK in Dokkum en net voor het einde van 2022 startte ook De Wingerd, speciaal voortgezet onderwijs in Damwâld. In Achtkarspelen is gestart met de uitrol van taalplan Achtkarspelen. Het Lauwerscollege, Singelland en Aeres doen mee aan de monitor van de aanpak dBOS. Voor bovenstaande locaties is een leesconsulent voortgezet onderwijs inzetbaar.

De prestatie-indicator van het aantal leerlingen is dit jaar ruimschoots gehaald. Uitgangspunt is nog steeds volledige dekking van de aanpak voor alle basisscholen. We hopen met de inzet van de Rijksgelden 'Masterplan Basisvaardigheden' van minister Dennis Wiersma de overige scholen te enthousiasmeren voor dBOS.

Scholing leescoördinator

BNF verzorgt opleidingen tot leescoördinator in het primair onderwijs. In totaal zijn nu 92 (2020 - 74, 2021 - 82) gecertificeerde leescoördinatoren actief. De leescoördinator brengt eenheid in het leesonderwijs op school en zorgt dat het leesbeleid goed geborgd is. Door wisselingen of vertrek van leerkrachten worden nieuwe leescoördinatoren opgeleid. Het aantal komt dan niet meer geheel overeen met het aantal scholen met dBOS. Ook de nieuwe leesconsulenten hebben de opleiding 'Open Boek' gevolgd.

4. De Bibliotheek in het voortgezet onderwijs (dBOS): op zes vmbo-scholen biedt BNF leesbevorderende activiteiten aan. Hiermee worden 1.250 leerlingen bereikt.

De leesconsulent voortgezet onderwijs heeft afgelopen schooljaar, met behulp van de leesconsulenten primair onderwijs, brugklasbezoeken georganiseerd. Hiermee werden 716 leerlingen (2021 – 726) bereikt. We verzorgden bibliotheekintroductions voor:

- Dockinga VAK in Dokkum
- Friese Poort Dokkum
- AMS Franeker
- Piter Jelles Dalton Dokkum

Daarnaast zijn er groepsbezoeken en boekpromoties gehouden. Hiermee zijn 1.337 leerlingen (2021 – 1.257) bereikt. We verzorgden o.a. de opening van de mediatheek op Schiermonnikoog bij de Inspecteur Boelensschool, 'a day at the library' met de Jutter op Vlieland en een boekenmarkt en literair festival rond Simon Vestdijk in Harlingen.

De prestatie-indicator is met een bereik van in totaal 2.053 leerlingen ruimschoots gehaald. We verzorgen leesbevorderingsactiviteiten op tien VO scholen en één MBO.

Wat deden we nog meer in 2022

De algemene inzet is een doorgaande leeslijn van BoekStart tot en met voortgezet onderwijs.

BoekStart in de bibliotheek

Ouders krijgen bij de aangifte van hun pasgeboren kindje een Taalkado uitgereikt of een brief van de gemeente. Beide bevatten een flyer met informatie over het BoekStartkoffertje. Hiermee kunnen zij

naar de bibliotheek om hun baby lid te maken en het koffertje met daarin twee voorleesboekjes en voorleestips op te halen. In 2022 (2021 -336) werden 598 BoekStart-koffertjes uitgereikt. Beduidend meer dan vorig jaar, omdat de bibliotheek in 2022 het gehele jaar open was. Om ouders nog meer te binden aan de bibliotheek geven we ook een BoekStart-stempelkaart mee waarmee ouders na vier keer lenen opnieuw een voorleesboekje ontvangen van de bibliotheek. Hiermee hopen we het voorlezen door (groot)ouders meer te stimuleren.

Gemeente	Uitgereikte BoekStart-koffertjes
Achtkarspelen	121
Ameland	8
Dantumadiel	57
Harlingen	44
Noardeast (voorheen Dongeradiel)	84
Noardeast (voorheen Ferwerderadiel)	16
Noardeast (voorheen Kollumerland)	42
Schiermonnikoog	1
Terschelling	22
Vlieland	6
Waadhoeke	164
Gemeente niet bekend	33
Totaal	598

Voor- en vroegschoolse educatie: BoekStart in de kinder- en peuteropvang

VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) subsidie gemeente Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Met subsidie van beide gemeenten was het mogelijk om van de kinder- en peuteropvanglocaties een aantal pedagogisch medewerkers tot voorleescoördinator te scholen. Er zijn in deze gemeenten dertig peuteropvanglocaties en negen locaties voor kinderopvang gecertificeerd.

Het leesbevorderende project Boekenpret dat vorig jaar is opgestart, is succesvol. De boekencollecties met de speel-ontdekboekjes voor de ouders worden gretig afgenomen. We hebben een aantal Friese prentenboeken aangekocht en de speel-ontdekboekjes laten vertalen in het Frysk door Sintrum Frysktalige Berne-Opfang. Hiermee willen we tegemoetkomen aan het gebruik van de twee Rijkstalen en de voordelen van meertalig opgroeien benadrukken. Er zijn in 2022 een aantal nieuwe prentenboeken toegevoegd.

VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) subsidie gemeente Waadhoeke

Ook de gemeente Waadhoeke stelde opnieuw subsidie beschikbaar om peuter- en kinderopvangmedewerkers te kunnen scholen tot voorleescoördinator (één medewerker per locatie). Twaalf kinderopvanglocaties en 33 peuteropvanglocaties zijn gecertificeerd.

Gezinsaanpak

Met de gezinsaanpak willen we professionals scholen in het herkennen van laaggeletterdheid en met behulp van andere samenwerkingspartners de cirkel van laaggeletterdheid binnen het gezin doorbreken. Stichting Kinderopvang Friesland (SKF), gemeenten Waadhoeke en Noardeast-Fryslân, hadden subsidie aangevraagd van Tel mee met Taal. Daarmee zijn de meeste pedagogisch medewerkers van SKF geschoold in herkennen en doorverwijzen van laagtaalvaardige ouders en hebben zij de communicatietraining 'In gesprek met de ouder' gevolgd. Andere kinderopvangorganisaties zoals Kids First en Tiko worden in 2023 of volgende jaren geschoold. Door een achterstand in eigen trainingen door corona plannen zij de gezinsaanpak liever wat later.

Nationale Voorleesdagen 2022

Het prentenboek van het jaar was 'Maar eerst ving ik een monster' van Tjibbe Veltkamp. Er zijn 76 (2020 – 147, 2021 - 16) peuter/groepsbezoeken op locatie gehouden. We bereikten daarmee 2.164 peuters (2020 – 2.879, 2021 - 326) en helaas geen ouders en/of verzorgers, omdat ouders geen toegang hadden tot de locaties in verband met corona (in 2020 – 1.048, 2021 - 133). Enkele groepsbezoeken konden geen doorgang vinden door corona.

Primair onderwijs: de aanpak de Bibliotheek op school en het dienstverlenings-abonnement

Uitleencijfers

In 82 basisscholen staat een collectie boeken. Drie scholen voor voortgezet onderwijs ontvingen ook een kleine collectie, vaak uitgezocht door de leerlingen zelf. Door zelf te kiezen is er meer intrinsieke motivatie om een boek ook daadwerkelijk te lezen. In de school zijn de boeken dichtbij de doelgroep en kunnen kinderen alle dagen in een goede leesomgeving gebruik maken van een actuele collectie jeugdboeken. De scholen maken zo optimaal mogelijk gebruik van de collecties.

BNF is gestopt met het registreren van de boeken in SchoolWise met ingang van het schooljaar 2022-2023. Omdat het uitlenen van boeken niets zegt over het aantal gelezen boeken geeft registratie geen indicatie van de impact. Uit kostenoverwegingen en doordat SchoolWise niet optimaal werd gebruikt door het onderwijs én de leesconsulenten is besloten te stoppen met deze registratie. Het klassikaal lenen ging wel door, omdat de bibliotheek geopend was en viel onder de essentiële voorzieningen. Deze uitleningen worden wel geregistreerd.

Jou in bern in boek

Een bijzonder project voor de gemeente Noardeast-Fryslân is Jou in bern in boek. De gemeente Noardeast-Fryslân en Bibliotheken Noord Fryslân vinden het stimuleren van de Fryske taal erg belangrijk en daarom is er gekozen om ook in 2022 een Frysk boek aan alle leerlingen van groep vijf in de gemeente Noardeast-Fryslân cadeau te geven.

Dit jaar konden we in het kader van het taalplan Achtkarspelen ook de leerlingen van groep vijf een Frysk boek aanbieden. We hebben gekozen voor 'De Goargels' van Jochem Myjer met als extraatje een klein knuffeltje van een Goargel. Jochem Myjer had een leuk introductiefilmpje gemaakt waarmee de leesconsulenten het boek in de klas konden introduceren. 900 kinderen kregen het boek. Wethouder Aant Jelle Soepboer van de gemeente Noardeast-Fryslân nam het eerste exemplaar in ontvangst.

Gezinsaanpak

Naast de gezinsaanpak in de vroeg- en voorschoolse educatie wil BNF ook bij het primair onderwijs met gezamenlijke inspanning de cirkel van laaggeletterdheid doorbreken. De bibliotheek verzorgt per schoolteam een training herkennen en doorverwijzen. In deze training worden leerkrachten bewust van wat het betekent om laaggeletterd te zijn in de huidige samenleving. Als vervolgens bekend is welke ouders laagtaalvaardig zijn of minder zelfredzaam, is het zaak om met de ouder in gesprek te gaan en het taboe te doorbreken. Om dit vaak lastige gesprek te oefenen, verzorgen we een training met een trainingsacteur.

Daarnaast kunnen vrijwilligers van Humanitas ingezet worden om het gezin thuis te ondersteunen met voorlezen of huiswerkbegeleiding. Ook is een lichte vorm van opvoedondersteuning mogelijk. In de school kunnen ouders met een hulpvraag bij elkaar komen, elkaar beter leren kennen en elkaar ondersteunen. Voor en door het dorp! Het gezegde 'it takes a village to raise a child' is hier zeker van toepassing.

Met subsidie van Tel mee met Taal zijn de trainingen uitgevoerd bij alle scholen van Noventa. In de afgelopen beleidsperiode hebben in totaal 44 schoolteams meer kennis opgedaan over laaggeletterdheid en de rol van ouders en professionals op dit gebied.

Lês & Read

De gemeente Noardeast-Fryslân stimuleert meertaligheid voor al haar basisscholen. Alle scholen in de gemeente kunnen gratis gebruik maken van collecties 'Lês & Read': spannende verhalen in twee talen. Elke collectie bestaat uit 25 Engelse en 25 Fryske titels, inclusief docentenhandleiding en een aantal lesposters. De boeken omvatten verschillende genres

en zijn geschikt voor onder-, midden- en bovenbouw. Ook in de gemeente Achtkarspelen kon in het kader van Taalplan Achtkarspelen een Lês & Read-collectie afgenomen worden.

Groepsbezoeken

Het is belangrijk dat leerlingen al op jonge leeftijd kennismaken met de bibliotheek. Hoe eerder je weet hoe de bibliotheek eruit ziet, wat je er kunt vinden en hoe het uitlenen en innemen werkt, des te beter. Dat werkt drempelverlagend en kinderen vertellen thuis meestal enthousiast over de belevenis in de bibliotheek. Daarom komen kinderen samen met de leerkracht en eventuele ouders naar de bibliotheek. In 2022 stonden veel groepsbezoeken gepland. In totaal zijn er 136 bezoeken georganiseerd met een bereik van 5.504 leerlingen en 275 ouders.

In 2022 hebben we deelgenomen aan de landelijke campagnes de Nationale Voorleesdagen, Vakantielezen en de Kinderboekenweek. De Fryske Foarlêswiken waren in september gepland.

Taalplan Achtkarspelen

Gemeente Achtkarspelen heeft samen met het onderwijs, de Bibliotheek en Cedin het 'Taalplan 8K; Foar in taalrike gemeente' opgesteld in 2021. Met dit plan willen de partners concrete handvatten bieden voor het versterken van de taalontwikkeling en het bieden van een rijk taalaanbod in de breedste zin van het woord voor de leeftijd van 0 tot 18 jaar. De aanpak willen we versterken en uitbreiden, de samenwerking intensiveren en beter op elkaar afstemmen. In september 2022 zijn we gestart met de uitrol. We hebben subsidie voor de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 ontvangen om daarmee een aantal doelen te realiseren. Bijvoorbeeld:

- Leesconsulent BoekStart 0-6 jaar. Expertiseverbetering en meer contacturen beschikbaar
- Leesconsulent voortgezet onderwijs: 24 uur per week beschikbaar voor drie VO-scholen. Verzorgt ook de aanschaf van een bescheiden collectie voor de scholen
- Uitbreiding uren van de leesconsulenten PO voor de scholen met de aanpak de Bibliotheek op school
- Aandacht voor Frysk en meertaligheid door Jou in bern in boek, Lês en Read-kragen en andere initiatieven.

De eerste resultaten zijn positief. Lezen staat zichtbaar beter op de kaart in Achtkarspelen en samenwerkingspartners weten elkaar beter te vinden.

Voortgezet onderwijs

Leesconsulent voortgezet onderwijs
 Eén van de leesconsulenten van BNF is actief als leesconsulent voortgezet onderwijs. Voorgaande jaren heeft zij expertise opgedaan bij een aantal VO-scholen. Nu is zij inzetbaar voor Taalplan Achtkarspelen, dBOS Dockinga VAK en voor incidentele vragen van de overige VO-scholen. De samenwerking in de Campus Kollum komt niet voldoende van de grond, dat is jammer omdat er binnen de Campus Kollum een bibliotheekvestiging is. De samenwerking beperkt zich tot het lenen van boeken terwijl de bibliotheek zoveel meer kan betekenen voor het voortgezet onderwijs.

BNF is betrokken bij de ontwikkelingen rondom de Brede Campus Kollum.

Leerlingenpassen

Op zeven vo-scholen zijn alle leerlingen lid geworden van de bibliotheek, veelal in combinatie met de mediatheekpas. De leerlingen krijgen met hun lidmaatschap toegang tot de fysieke bibliotheek, maar ook tot de online bibliotheek. Zij kunnen e-books downloaden, luisterboeken afspelen en hebben toegang tot databanken met uittreksels, recensies, informatie voor werkstukken etc.

Digitale geletterdheid

Voor elke vestigingen zijn twee klooi-koffers aangekocht met daarin materialen die gebruikt kunnen worden bij het aanleren van computational thinking, mediawijsheid en programmeren. Onze medewerkers worden geschoold en ontwikkelen en plannen workshops voor het eigen werkgebied.

Media Ukkiedagen

In het voorjaar werd er in het kader van de Media Ukkiedagen een landelijk webinar 'Swipe, stap, sprong' gehouden over mediaopvoeding voor peuters en kleuters. Tijdens deze dagen werd aandacht gevraagd voor mediawijsheid in de opvoeding van kinderen van 0 tot 6 jaar.

Lancering Super Fake Safari in Franeker

Op 14 oktober werd het kennisevent over desinformatie gehouden in Bibliotheek Franeker. Mediajungle en BNF lanceerden tijdens het event het nieuw ontwikkelde spel Super Fake Safari. Niels Bloembergen, de oprichter van Mediajungle, is één van onze samenwerkingspartners. De Super Fake Safari is een combinatie van een fysieke puzzel en een app, waarmee spelers op interactieve wijze over vier verschillende vormen van desinformatie leren.

Week van de Mediawijsheid

Tijdens de Week van de Mediawijsheid werd de Data Detox Kit gratis aan alle scholen met de aanpak de Bibliotheek op school aangeboden. De kit is een achtdaagse digitale detoxkuur. Kinderen worden aangemoedigd om sterke wachtwoorden te maken, desinformatie te herkennen en op een gezonde manier om te gaan met data en het gebruik van hun telefoon.

Project Mediawijsheid in samenwerking met Kearn

In Achtkarspelen werd in samenwerking met Kearn Welzijn en met subsidie van de gemeente het mediawijsheidproject voor de groepen zeven en acht van het basisonderwijs opgestart in 2021. Ook voor het schooljaar 2022-2023 is projectsubsidie beschikbaar. Het project bestaat uit een drietal lessen waarin kinderen bezig gaan met onderwerpen als digitaal pesten, balans off- en online en aandacht voor digitale weerbaarheid. Ook ouders worden nadrukkelijk betrokken.

Vijf scholen zijn bezocht. De kinderen en leerkrachten zijn zeer content met de inhoud van de lessen. Het project gaat door in 2023.

Bouwen aan ambitie

In 2020 zijn we gestart met Kennislab Noordoost Fryslân aan het project Bouwen aan Ambitie. Eén van de thema's daarbinnen is Digi-Taalhuis+. In het Digi-Taalhuis+ staan digitale vaardigheden en digitale geletterdheid centraal. Door gebruik van materialen op het gebied van programmeren en computational thinking zoals de microbit of de 3D-printer leer je vaardigheden die je kunt gebruiken bij je werk, in je opleiding of hobbymatig. Onderdeel van het Digi-Taalhuis+ zijn de maakplaatsen en workshops.

Dienstverlening in de vestigingen

In 2022 werden binnen het werkgebied van Bibliotheken Noord Fryslân 112 inloop-dagdelen rondom digitale geletterdheid georganiseerd. Vooral jeugdleden hebben hier interesse in en komen langs, al dan niet met hun ouder(s) of pake en beppe. We bereikten 607 inwoners. Ook programmeerden de bibliotheekmedewerkers 96 workshops digitale geletterdheid waar in totaal 507 inwoners op af kwamen: 451 kinderen en 56 volwassenen. Enkele voorbeelden van workshops zijn: Greenscreen, iMovie, vinylsnijden, 3D-printen en robots en programmeren. De bibliotheekmedewerkers worden ondersteund door digitale toppers, jongeren die ondersteunen bij digitale activiteiten en workshops in de Maakplaats.

Digitaal burgerschap

De Koninklijke Bibliotheek is gestart met het ontwikkelen van de beleidslijn Digitaal burgerschap voor alle bibliotheken. Digitaal burgerschap houdt in dat mensen zich actief, vaardig en weerbaar kunnen bewegen in de online informatiesamenleving. We hebben het voornemen digitale geletterdheid op te nemen in deze lijn. In 2022 hebben we een aanvraag gedaan voor subsidie voor de startregeling waarmee we een omgevingsscan kunnen maken.

In de nieuwe beleidsperiode 2023 -2026 bedden we de ontwikkelingen rondom digitale geletterdheid en digitaal burgerschap in bij het thema een Leven Lang Ontwikkelen.

4. Persoonlijke ontwikkeling

Een leven lang leren, dat is wat wij stimuleren, ongeacht de achtergrond, leeftijd en het vaardigheidsniveau van de inwoners van ons werkgebied. Daarmee willen we iedereen gelijke kansen op ontwikkeling geven. Dit doen we door het uitlenen van boeken, maar ook juist door het aanbieden van vele workshops, activiteiten, lezingen en spreekuren. Wij gaan ervoor zorgen dat wij het centrum zijn waar je je als volwassene kan ontwikkelen en ontplooien.

Deze ambitie hebben we gelukkig in 2022 waar kunnen maken, vele activiteiten konden doorgaan. Naast onze reguliere activiteiten kwamen er verzoeken uit ons netwerk en werden er door de inwoners van ons werkgebied tentoonstellingen aangeboden en geplaatst in diverse bibliotheken.

Door het verspreiden van de activiteitenfolder en het digitaal delen van onze activiteiten zagen we een mooie ontwikkeling in de aanmeldingen voor de activiteiten. Onze inwoners weten de bibliotheek weer te vinden.

Prestatie-indicatoren persoonlijke ontwikkeling

- **Jaarlijks worden minimaal honderd activiteiten aangeboden die aansluiten bij de wensen van de inwoners van Noord-Fryslân (breed aanbod). Het aanbod is verspreid over alle vestigingen. Het activiteitenprogramma trekt jaarlijks minimaal 2.500 deelnemers en de deelnemers beoordelen de activiteit met een acht of hoger.**

In 2022 organiseerde BNF 656 activiteiten voor volwassenen. Hieraan deden 4.309 bezoekers mee. Zij beoordeelden de activiteiten met goed tot zeer goed.

Een greep uit het aanbod in 2022:

Thrillerweken

NBD Biblion gaf in 2022 tien bibliotheken budget om mee te doen aan de Gouden Strop Thrillertour, bedoeld om Nederlandse thrillerauteurs het podium te bieden dat ze verdienen. Alle bibliotheken konden hierop inschrijven en Kollum was één van de tien gelukkige winnaars. Zij organiseerden een aantal weken lang voor alle leeftijden activiteiten rondom spannende boeken met als hoogtepunt een avond met schrijvers Jet van Vuuren, Anita Terpstra en Erik Betten. Voor kinderen van 3 tot 7 jaar was er een knutselmiddag, voor 8 tot 12 jaar was er een schrijfworkshop, voor 14+ een spannend verhaal over de kofferbakmoord en voor alle leeftijden een escapekoffer en verhalenwedstrijd.

Ina Damman- en Anton Wachterprijs

In 2022 reikten we voor het eerst twee literatuurprijzen uit in Harlingen. De organisatie van de Ina Dammanprijs is in handen van de Vestdijkkring, de uitreiking organiseerde de bibliotheek. En de organisatie van de Anton Wachterprijs namen we over van Centraal Comité 1945 Harlingen. De prijzen worden tweejaarlijks uitgereikt tijdens het Literair Festival Harlingen.

De Ina Dammanprijs, een onderscheiding voor het leveren van een bijdrage aan het in stand houden van de kennis over en de belangstelling voor de persoon en het werk van Simon Vestdijk ging in 2022 naar Jankobus Seunnenga. Hij verdiept zich in Vestdijks gedichten, zet ze op toon, vertolkt ze en maakt ze voor een breed publiek toegankelijk.

Simone Atangana Bekono is de winnaar van de Anton Wachterprijs 2022, de twee-jaarlijkse prijs voor het beste literaire prozadebuut. Ze krijgt de prijs voor haar roman 'Confrontaties'. De jury was verrast én geraakt door de verbeeldingskracht van de schrijfster.

Literair Festival Harlingen

Aansluitend op bovenstaande prijsuitreiking was voor de tweede keer in de gezamenlijke tuin van de culturele partners aan de Voorstraat in Harlingen het literair festival. In de ochtend was er een gratis kinderprogramma. Het festival was uitverkocht.

Expeditie Next

Wat was het een prachtige dag, volgens sommige kinderen die we spraken zelfs de mooiste dag van de hele vakantie: vrijdag 6 mei streek kinderwetenschapsfestival Expeditie Next neer in Franeker. Alle 5.000 kaarten waren verkocht, op bijna twintig locaties in heel Franeker waren meer dan honderd activiteiten te zien, te doen en te beleven. Ook in de bibliotheek natuurlijk.

Nederland Leest

Yvonne Keuls was in 2022 de schrijfster van geschenkboek 'Mevrouw mijn moeder' van Nederland Leest. Ze kwam op de slotavond van deze geslaagde week naar St.-Annaparochie. Er kwamen maar liefst 160 bezoekers op af en ze hebben genoten van een zeer vitale Yvonne Keuls die voorlas uit haar eigen werk, waarin ze zichzelf en haar moeder speelde. Over het theaterstuk werd eerder gezegd: 'Een ode aan de vertelkunst' en dat was het zeker!

Literair Café: Arthur Japin

Arthur Japin kwam naar een uitverkochte zaal in Franeker om daar te spreken over zijn nieuwste boek: 'Wat de stilte wil'. Daarnaast sprak Japin over zijn werk en zijn leven. Een avondvullend programma waarna de bezoekers zeer enthousiast onze bibliotheek verlieten.

Admiraliteitsdagen in Dokkum

Twee dagen lang hebben medewerkers van Bibliotheek Dokkum de stand bemenst van de bibliotheek. Naast activiteiten zoals foto's met Green Screen werd er aan een breed publiek voorlichting gegeven over de uitgebreide dienstverlening van de bibliotheek.

Midnight walk Hallum

Bij de BNF houden we ervan om van te voren de zaken goed op orde te hebben en de geïnteresseerden van te voren uit te nodigen voor activiteiten middels nieuwsbrief of socials. Als organisatie willen we ook wendbaar blijven en activiteiten faciliteren die een bijdrage leveren aan de binding met en de bekendheid van onze vestigingen. In Hallum kwam zo'n verzoek voorbij. De organisatie had een mooie midnight walk georganiseerd en sprak hierover met één van de collega's onder het genot van een kopje thee. Van het een kwam het ander en het idee werd geboren om de wandeling door de bibliotheek te laten gaan. Een wandeling van negen kilometer met op verschillende plekken muziek, dans en toneel. We hebben 375 bezoekers ontvangen en die kregen warme chocolademelk mee voor thuis. Een geslaagde avond!

Lezing Anita Terpstra

Anita Terpstra verzorgde twee lezingen in Bibliotheek Dronryp en Hallum. Over haar zoektocht naar haar familiegeschiedenis schreef Anita Terpstra 'Al mijn moeders', een confronterende familiehistorie, diep geworteld in de Friese veengebieden. Over de zoektocht en het boek die het opleverde vertelde Anita deze avond. Ze komt zelf uit een arbeidershuishouding van het Friese platteland. Haar vader was huisschilder in Hallum.

Piet Paaltjens

2022 was voor Dokkum en omstreken het jaar van François Haverschmidt/Piet Paaltjens. Er werd een boek gepresenteerd, er was een theaterstuk én een wandeling: het Piet Paaltjens Pad. Deze culturele wandeling van Dokkum naar Foudgum was een groot succes met ruim tachtig wandelaars. Het was een initiatief van Bibliotheken Noord Fryslân, Streekargyf Noardeast-Fryslân, Museum Dokkum, Boekhandel Van der Velde, Stichting Alde Fryske Tsjerken en Stichting Grauwe Hemel.

Een greep uit alle andere activiteiten voor volwassenen:

- De 'Koffie met...' is een maandelijks terugkerend item in verschillende vestigingen. Gemiddeld kwamen er 5 à 6 bezoekers per keer koffiedrinken met onder andere een burgemeester, een uitvaartverzorger, een energiecoach, een bibliotheekmedewerker en een kunstenaar.
- Tijdens de week van de vitaliteit bracht Olga Commandeur in St.-Annaparochie 85 bezoekers in beweging.
- Ingrid Wassenaar kwam in Franeker aan 65 gasten vertellen hoe je gezond oud kunt worden, in Kollum hield ze jaar verhaal voor 150 mensen.
- Tien bezoekers namen deel aan een bijeenkomst over psychische kwetsbaarheden in Dokkum.
- Ook in Dokkum werd twaalf keer een taalcafé voor Oekraïners gehouden. In totaal hebben 240 Oekraïners deelgenomen aan het Taalcafé.
- Op Schiermonnikoog boeide natuurcolumnist Koos Dijksterhuis 31 bezoekers met zijn prachtige verhalen.
- De 'Pasar Pagi' slotbijeenkomst Nederland Leest, ook op Schiermonnikoog werd bijgewoond door 36 gasten.
- Elf personen gingen gezellig Kerstbal haken in Surhuisterveen.
- Op Terschelling werd de Boekenbios georganiseerd. Rond de 25 mensen genoten van een verfilmd boek en gingen met elkaar in gesprek over boek en film.
- Ontmoeting en debat op Terschelling in het kader van het thema: Gezond ouder worden.

Digitaal burgerschap

In 2021 is de Koninklijke Bibliotheek gestart met de uitwerking van de lijn een Leven Lang Ontwikkelen. In tegenstelling tot de lijn basisvaardigheden heeft deze lijn betrekking op de zelfredzame volwassenen. Belangrijk onderdeel van Leven Lang Ontwikkelen is digitaal burgerschap.

Digitaal burgerschap betekent dat mensen zich actief, vaardig en weerbaar kunnen bewegen in de online informatiesamenleving. De programmalijs digitaal burgerschap ondersteunt bibliotheken om hun rol in dit landschap te verstevigen en uit te breiden.

Wie digitaal vaardig is, verkent nieuwe digitale mogelijkheden, benut de kansen die technologie biedt en ontwikkelt de vaardigheden die nodig zijn om te ontdekken en te experimenteren. Wie digitaal weerbaar is, is zich bewust van risico's, maakt bewuste keuzes en beschermt zichzelf op digitaal gebied. Deze kennis en vaardigheden vormen de basis voor een actieve bijdrage aan de digitale informatiesamenleving. Binnen het programma digitale geletterdheid levert BNF hier nu al een bijdrage aan, zie hoofdstuk drie.

Binnen het Fries Bibliotheken Netwerk wordt dit door de vijf bibliotheekclusters gezamenlijk opgepakt en BNF heeft het voornemen deze lijn in 2024 op te pakken, als onderdeel van het beleidsplan 2023-2026.

5. Meertaligheid en Mienskip

Wij willen als bibliotheek een plek zijn waar mensen samenkomen om kennis te delen, van elkaar leren en de waardering voor talen en cultuur vergroten. Op deze manier versterken we de lokale gemeenschap en de gemeenschapszin (mienskip). In onze vestigingen wordt Frysk en Nederlands gesproken, we bieden zowel op scholen als in de bibliotheken een collectie in het Nederlands, Frysk en Engels aan. En indien gewenst boeken voor mensen in hun memmetaal. Wij dragen zo bij aan de meertaligheid en dat blijven we doen door de collecties actueel te houden en meerdere talen te integreren in onze communicatie en activiteiten.

Prestatie-indicatoren meertaligheid en Mienskip

- **De relatie met de lokale gemeenschap wordt verder uitgebouwd en geïnventariseerd door onder andere het aantal volgers van de Facebook-pagina te verhogen van 8.662 naar 10.000.**

Bibliotheken Noord Fryslân had op 31 december 2022 8.943 volgers op Facebook. In totaal werden er 191 berichten geplaatst, gemiddeld 16 per maand. De best presterende berichten waren vacatures, het Piet Paaltjens pad en foto's van medewerkers (bij afscheid, aantreden of feestelijke momenten). Naast Facebook is de bibliotheek sinds 2022 ook actief op TikTok. Ondanks de negatieve publiciteit rondom TikTok heeft BNF besloten daar actief op te blijven, omdat we daar een doelgroep bereiken die we anders missen, namelijk de jeugd die we aan het lezen willen krijgen. Ondertussen hebben we op TikTok 2.109 volgers en 38.700 likes. De prestatie-indicator is behaald.

- **Alle Friestalige boeken die verschijnen, zowel fictie als non-fictie, worden voor de vestigingen op de vaste wal aangeschaft.**

Alle Friestalige uitgaven die geschikt zijn voor de bibliotheek zijn aangeschaft. De collectie omvat op dit moment voor volwassenen 2.478 Friese boeken en voor jeugd 1.194 Friese boeken: totaal 3.864. Op scholen staan nog eens 6.004 Friestalige boeken.

- **Het percentage Engelstalige boeken is in 2021 gestegen naar 3% (van 3.800 naar 5.700 exemplaren).**

De collectie omvat op dit moment voor volwassenen 1.955 Engelstalige boeken en voor de jeugd 1.481: totaal: 3.436. Op scholen staan nog eens 3.761 Engelstalige boeken. Omdat blijkt dat jongeren graag Engelstalige boeken lezen, schaffen we daar begin 2023 extra van aan.

- **Alle Bildtstalige boeken die verschijnen worden aangeschaft, zowel fictie als non-fictie. De Bildtse boeken omvatten ongeveer 2% van de collectie van Bibliotheek St.-Annaparochie.**

In 2022 zijn twaalf Bildtstalige boeken aangeschaft. Alle boeken die verschijnen in het Bildts worden aangeschaft voor de bibliotheek, 4,7 % van de collectie.

- **De zichtbaarheid van het Fries wordt vergroot zowel in de fysieke vestiging als de digitale omgeving.**

Omdat in het merendeel van de gemeenten die wij bedienen het Fries goed beheerst wordt, spreekt het voor zich dat Fries de voertaal in de bibliotheken is voor de medewerkers die het Fries als moedertaal hebben. Dat geldt ook voor de klantenservice. Op Facebook verschijnt maandelijks minimaal één Friestalig bericht (in tekst of geluid). Voor activiteiten die Friestalig zijn, worden tweetalige persberichten gemaakt. Regelmatig kunnen bezoekers de tweetalige Heit&Mem (uitgave van Afûk) meenemen uit de bibliotheek. En voor onze BoekStart-coaches die werkzaam zijn op het consultatiebureau zijn in 2022 folders over meertalig opvoeden ontwikkeld in meerdere talen: Arabisch, Engels, Tigrinya, Pools en Turks.

Afgelopen jaar hebben alle bibliotheekmedewerkers een scholing van twee dagdelen doorlopen over het belang van meertaligheid en de memmetaal. Op basis hiervan wordt het taalbeleid van BNF aangescherpt, omdat er vanuit de training veel suggesties zijn gekomen voor zichtbaarheid in de vestigingen. De leesconsulenten hadden deze trainingen al gehad en deze wordt in 2023 geactualiseerd. Bibliotheken Noord Fryslân gaat meer in het Fries communiceren, ook op de Facebook-pagina (minimaal één bericht per maand). Voor activiteiten die Friestalig zijn, worden tweetalige persberichten gemaakt. Dit geldt ook voor diensten die we promoten.

Wat deden we nog meer in 2022?

Valentijnsactie

In de weken voor Valentijnsdag verleidden we onze leden tot een blind date. Met een boek welteverstaan. Een displaytafel in de bibliotheek is feestelijk versierd en erop liggen ingepakte boeken. Op het papier is alleen de openingszin van het boek geschreven. Een mooi experiment in het kader van 'don't judge a book by its cover'. Op deze manier verleidden we onze leden om eens iets anders te lezen. Spannende-boeken-lezers weten blindelings hun weg te vinden naar wéér een spannend boek, maar dat kan op den duur vervelen. Met de Valentijnsactie brengen we onontdekte parels onder de aandacht. Oók Friese boeken. De reacties van klanten zijn positief. Zelf zouden ze bijvoorbeeld niet snel een boek uit de 'Friese kast' pakken, maar door deze actie hebben ze buiten hun comfort zone gelezen en dat beviel goed.

Trinus Riemersma dei

Sûnder mis is Trinus Riemersma (Ferwert 1938–Frjentsjer/Ljouwert 2011) ien fan de grutste Fryske skriuwers fan nei de oarloch. Mei in grut en alsidich oeuvre: romans, gedichten, koarte ferhalen, toaniel, lieten en kollums. Genôch om in dei mei te foljen. Dy dei wie 22 oktober 2022. De middeis koe yn groepkes oer in tal romans fan Riemersma diskusjearre wurde. Der wie in kuier troch Frjentsjer mei in stedsgids oan de hân fan Riemersma syn detective 'De mon sûnder gesicht'. Yn oanrin nei de Trinus Riemersmadei wie der in unike útstalling oer libben en wurk fan Riemersma yn de Frjentsjerter Biblioteek.

Verhalenavond

De titel van dit hoofdstuk, meertaligheid en mienskip komt nergens mooier samen als tijdens Verhalenavond. In verschillende bibliotheken vertelden bezoekers op 18 november hun verhaal over 'de ommekeer'. Zij doen dat op hun eigen manier én in hun eigen taal. Het leverde ook in 2022 weer de mooiste verhalen en bijzondere avonden op. Verhalenavond is het vervolg op 2018-verhalen en wordt georganiseerd door Pier21 op heel veel locaties in Friesland. Bezoekers kunnen in hun eigen stad of dorp van verhaal naar verhaal wandelen.

Verdieping op thema Mienskip

BNF heeft bij het schrijven van het beleidsplan 2019 - 2022 willen kiezen voor meer lokale verankering. Door de organisatie-ontwikkeling die we in 2021 hebben ingezet door te gaan werken met integrale clusters van bibliotheken per gemeente of werkgebied denken we hiermee een belangrijke stap te hebben gezet.

De bibliotheekmedewerkers uit een vestiging en de leesconsulenten van de scholen weten beter wat er speelt dan een leidinggevende. Door korte lijnen binnen de gemeenschap zijn de verbindingen met lokale partners gemakkelijker gemaakt. De resultaten van deze manier van werken blijken al uit dit jaarverslag, we weten beter wat er leeft in de gemeenschap en de inwoners weten de bibliotheek beter te vinden. De samenwerking met lokale partners wordt verder uitgebreid. Een voorbeeld hiervan is de weggeefkast in Hallum die samen met het dorps huis wordt beheerd. Ook de relaties met lokale vrijwilligers worden door de bibliotheekmedewerkers onderhouden en dat leidt weer tot nieuwe verbindingen.

Vanuit diverse gemeenten zijn we gevraagd om een MUP (menstruatieproducten uitgiftepunt) in te richten, bijvoorbeeld in Dokkum, Terschelling en Hallum.

Huiskamer bibliotheek

Bibliotheken Noord Fryslân heeft aangegeven niet de beste bibliotheek van Nederland te willen zijn, maar wel die met het meeste bereik, dicht bij de inwoners van het werkgebied. Dat lukt niet altijd met de spreiding van onze vestigingen. In 2021 is in samenwerking met onderwijsgroep Elan de eerste huiskamerbibliotheek geopend in OBS De Oanset in Ried. Doelstelling van de huiskamerbibliotheek is om de dienstverlening voor inwoners die niet gemakkelijk naar de bibliotheekvestiging komen, dichtbij aan te bieden. Bijvoorbeeld op het gebied van basisvaardigheden. Daarnaast willen we een gezellige plek in het dorp aanbieden waar inwoners laagdrempelig een krantje kunnen lezen of een boek lenen.

De huiskamerbibliotheek is voor en door de inwoners van het dorp. Hier kan men binnenlopen voor een gratis kopje koffie en de krant lezen. Ook zijn er minder actuele boeken die volwassenen gratis kunnen lenen en natuurlijk een mooie collectie voor de jeugd. Maandelijks worden er activiteiten georganiseerd zoals voorlezen voor peuters, een verhalenverteller, vinylsnijden voor beginners en les op maat voor het vergroten van digitale vaardigheden. Vrijwilligers ondersteunen de huiskamerbibliotheek. In 2022 is de huiskamerbibliotheek in Oosternijkerk bij De Wrâldwizer feestelijk geopend door de directeur-bestuurder van Arlanta, Heidy Rubingh en wethouder Jouke Douwe de Vries van de gemeente Noardeast-Fryslân.

In 2023 gaan we samenwerken met een huiskamerbibliotheek in Holwerd en Vrouwenparochie.

Uitgangspunten van de huiskamerbibliotheek zijn dat het initiatief vanuit het dorp of een school komt en dat er verschillende samenwerkingspartners zijn, zoals de school, dorpsbelang of het dorps huis. Door de krachten te bundelen kunnen we gezamenlijk voor de inwoners die minder mobiel en/of eenzaam zijn een passende dienstverlening bieden.

6. Marketing & Communicatie

In de bibliotheek is altijd iets te doen, zo organiseerden we in 2022 ruim 650 activiteiten! Van digitale spreekuren tot poëzieavonden, van Fryske Tomkevoorstellingen tot workshops stamboomonderzoek en van kinderyoga tot lezingen van bekende Nederlandse schrijvers. Ons activiteitenprogramma is verdeeld over vier seizoenen. En elk seizoen bezorgen we onze agenda huis-aan-huis zodat we zeker weten dat we iedereen bereiken. Ook sturen we persberichten naar lokale en provinciale kranten, plaatsen we elke week een agenda op Facebook en vermelden we de activiteiten in onze digitale nieuwsbrief voor klanten. In de vestigingen kunnen bezoekers niet om het stoepbord en het krijtbord heen. En zo worden vrijwel alle activiteiten goed bezocht.

Startabonnement

Bibliotheken Noord Fryslân begon het nieuwe jaar goed: met een gratis abonnement voor iedereen van 18 tot 30 jaar. Voor kinderen tot 18 jaar was de bibliotheek altijd al gratis. Maar nu kan een nog grotere groep kosteloos gebruik maken van de diensten van de bibliotheek. Het abonnement beleefde een vliegende start, al na een aantal dagen waren er 200 startabonnees. Op 31 december stond de teller op 1.327.

Met het startabonnement kunnen abonnees boeken, tijdschriften en films lenen, tot een maximum van twaalf per jaar. Daarnaast hebben abonnees toegang tot databanken, maar ze kunnen ook gratis oefenen voor het autotheorie-examen, er zijn gratis studie- en werkplekken met snelle wifi en gratis print- en kopieerfaciliteiten, de allernieuwste boeken, workshops, bijeenkomsten voor werkzoekenden, gratis kranten en tijdschriften en nog veel meer.

Nieuwsbrieven

De bibliotheek verstuurt elke maand een algemene digitale nieuwsbrief naar alle leden. Daarnaast hebben we specials gericht op bepaalde klantgroepen (bijvoorbeeld bij verhuizingen en verbouwingen of lokale activiteiten). In 2022 werden er dertien algemene nieuwsbrieven verstuurd naar gemiddeld 10.500 relaties (leden, bezoekers, partners). De nieuwsbrieven worden goed gelezen, door gemiddeld 51% van de ontvangers. We hebben drie stakeholders-nieuwsbrieven verstuurd in 2022, waarvan een met de enquête waarmee we input vroegen voor het nieuwe beleidsplan.

Bibliotheek op TikTok

De bibliotheek 'zit' op Facebook en LinkedIn, maar de groep die we daar nauwelijks bereiken zijn de jongeren van 13 tot 18 jaar, terwijl we hen zoveel moois te bieden hebben. Reden genoeg om een TikTok-account aan te maken. We plaatsen wekelijks drie berichten: twee booktoks (filmpjes over boeken) en één filmpje over onze dienstverlening. We stelden onszelf als doel 2.000 volgers binnen een jaar en dat doel hebben we gehaald. Op 31 december 2022 hadden we 2.109 volgers.

Klantenservice

De bibliotheek is goed bereikbaar: telefonisch, via Whatsapp, mail en berichten via Facebook. De klantenservice is zes dagen per week bereikbaar, van maandag tot en met vrijdag, van 09.00 tot 17.00 uur en op zaterdag van 10.00 tot 13.00 uur. Het gebruik van Whatsapp is flink toegenomen, van 184 appjes in 2019 naar 284 appjes in 2022. Hierbij is alleen het eerste bericht geteld, niet de conversatie tussen de klantenservice en de klant.

Ledenwerfacties

Voor het vijfde jaar op rij bood de bibliotheek in de zomer van 2022 een vakantie-abonnement aan: drie maanden boeken, tijdschriften en films lenen voor maar € 7,50. We werkten voor dit abonnement voor het eerst samen met collega-bibliotheekorganisatie Bibliotheek Smallingerland en dBieb en hopen dat de samenwerking in 2023 met de hele provincie lukt. In 2022 sloten 323 leden bij onze organisatie een vakantie-abonnement af. 24% stapte na afloop van het abonnement over op een betaald abonnement.

Andere ledenwerfcampagnes in 2022 waren Burendag, het cadeauabonnement (gepromoot rond de feestdagen in december) en het gratis proefabonnement voor ouders als zij hun kind lid maken van de bibliotheek.

Daarnaast startten we in 2022 een actie op onze zogenaamde stille vertrekkers: leden die niet actief opzeggen maar hun abonnementsgeld niet meer betalen. Omdat uit Biebpanel-onderzoek bleek dat deze oud-leden binnen een jaar na hun vertrek open staan voor een terugkeer, doen wij hun een aanbod om met een kleine korting terug te keren als lid. Een kleine groep van 5% maakte in 2022 gebruik van dit aanbod.

Website

De website van de bibliotheek is van een informatief middel naar een inspirerend online communicatiemiddel omgezet. In 2022 waren er 60.606 unieke bezoekers voor onze website en werd de website in totaal 143.099 keer bezocht. In totaal werden er 305.688 pagina's bekeken (www.ontdekdebieb.nl).

LinkedIn

De bibliotheek heeft ruim vijf jaar een profiel op LinkedIn. Dit kanaal wordt gebruikt om de bibliotheek binnen het vakgebied en richting partners op de kaart te zetten. In 2022 werden hier ruim twintig berichten geplaatst, de pagina heeft 572 volgers (www.linkedin.com/company/bibliotheeknoord-fryslan).

7. Samenvatting prestatie-indicatoren beleidsperiode 2019 - 2022

In de afgelopen jaren is er per jaar een uitgebreid jaarverslag gepresenteerd. Aangezien dit het laatste jaarverslag is van deze beleidsperiode wordt hieronder systematisch weergegeven of de prestatie-indicatoren die in 2018 gezamenlijk in het bestuurlijk overleg zijn vastgesteld gehaald zijn.

Alle prestatie-indicatoren, behalve het stabiel houden van de betalende leden, zijn gehaald. Van een aantal indicatoren is lastig aan te geven of ze de doelstelling hebben gehaald want wanneer is het Frysk beter digitaal zichtbaar?

De belangrijkste doelstelling die BNF zich gesteld heeft om te groeien van een uitleenbibliotheek naar de maatschappelijke educatieve bibliotheek is gerealiseerd. Op het gebied van educatie en participatie en zelfredzaamheid zijn alle doelstellingen gerealiseerd. En dat in een beleidsperiode die gedurende twee jaar beheerst werd door corona. We zijn trots op onze resultaten en het geeft vertrouwen voor de doorontwikkeling van BNF

Overzicht prestatie indicatoren beleidsplan 2019 - 2022		niet gehaald	neutraal	gehaald	beter dan verwacht
---	--	-----------------	----------	---------	-----------------------

Klassieke bibliotheek

01.	ledenaantal is eind 2022 gestabiliseerd op het niveau van 1 oktober 2018: 14.277 betalende leden.	X			
02.	De bezoekers en klanten van de bibliotheken beoordelen de bibliotheek aan het eind van de periode met een 8 of hoger.				X
03.	Het aantal uitleningen van e-books is gestegen van 35.000 in 2018 naar 40.000 eind 2022.				X
04.	Iedere vestiging, totaal 10 op de vaste wal, heeft eind 2022 een Digi-Taalhuis Plus, waar in ieder geval maandelijks een gerichte activiteit wordt georganiseerd zoals een Micro:bit meeting of CoderDojo. Op de eilanden zullen regelmatig activiteiten in het kader van digitale geletterdheid georganiseerd worden.			X	

Participatie en zelfredzaamheid

05.	In deze beleidsperiode worden 350 deelnemers voor het Digi-Taalhuis geworven.			X	
06.	Op alle vestigingen van Bibliotheken Noord Fryslân is een Digi-Taalhuis.		X		
07.	Naast de deelnemers in het Digi-Taalhuis worden 500 burgers ondersteund bij digitale vaardigheden.				X

Educatieve bibliotheek

08.	Eind 2021 is op vijftien consultatiebureaus aan de wal een BoekStartcoach ingezet (afhankelijk van aanvullende financiering).			X	
09.	BoekStart in de kinderopvang is op 75% van de kinder- en peuteropvang locaties geïmplementeerd. (87 locaties van 116)				X
10.	De Bibliotheek op de basisschool (dBOS): Op de tachtig basisscholen in kernen zonder bibliotheek is een collectie jeugdboeken in de school aanwezig.			X	
11.	Het percentage leerlingen dat in 2021 met dBOS bereikt wordt, is 70%. Dat zijn 10.369.				X
12.	Het aantal basisscholen dat werkt met een leescoördinator, een leesen mediaplan opstelt en hanteert als onderdeel van het taalbeleid, is gestegen van 50 in 2018 naar 80 in 2021.				X
13.	De Bibliotheek in het voortgezet onderwijs (dBOS): op zes vmbo-scholen biedt BNF leesbevorderende activiteiten aan. Hiermee worden 1250 leerlingen bereikt.				X

Persoonlijke ontwikkeling

14.	Jaarlijks worden minimaal honderd activiteiten aangeboden die aansluiten bij de wensen van de inwoners van Noord-Fryslân (breed aanbod). Het aanbod is verspreid over alle vestigingen.				X
15.	Het activiteitenprogramma trekt jaarlijks minimaal 2500 deelnemers en de deelnemers beoordelen de activiteit met een acht of hoger.			X	

Meertaligheid en mienskip

16.	De relatie met de lokale gemeenschap wordt verder uitgebouwd en geïnventariseerd door onder andere het aantal volgers van de Facebookpagina te verhogen van 8.662 naar 10.000.		X		
17.	Alle Friestalige boeken die verschijnen, zowel fictie als non-fictie, worden voor de vestigingen op de vaste wal aangeschaft			X	
18.	Het percentage Engelstalige boeken is in 2021 gestegen naar 3% (van 3.800 naar 5.700 exemplaren).			X	
19.	Alle Bildstalige boeken die verschijnen worden aangeschaft, zowel fictie als non-fictie. De Bildtse boeken omvatten ongeveer 2% van de collectie van Bibliotheek St.-Annaparochie.			X	
20.	De zichtbaarheid van het Fries wordt vergroot zowel in de fysieke vestiging als de digitale omgeving.		X		

8. Organisatie en medewerkers

De bibliotheken mochten open in 2022, maar corona was nog niet weg. Deze combinatie heeft het nodige van onze medewerkers gevraagd. Balanceren tussen wat goed is voor je organisatie en wat goed is voor jou als mens, heeft op een aantal collega's een wissel getrokken. Het ziekteverzuim was dit jaar ongekend hoog voor BNF.

BNF heeft haar uiterste best gedaan de collega's optimaal te faciliteren. We hebben geprobeerd ruimte te geven aan medewerkers die de accu moesten laden. Een aantal medewerkers heeft gebruik gemaakt van de diensten van bedrijfsmaatschappelijk werk.

Voor het eerst waren we genoodzaakt de donderdagen te sluiten in de bouwvak, een noodgreep die we liever niet hadden gedaan, maar er waren gewoonweg geen collega's om het werk te doen. We wilden medewerkers niet beperken in hun vakantie nu ze eindelijk na twee jaar weer met vakantie konden.

Het voortdurend anticiperen op de veranderende situatie heeft een stevig beroep gedaan op de flexibiliteit van medewerkers en leidinggevenden. De sfeer bleef goed en gelukkig was het mogelijk de klanten optimaal te bedienen.

Ook de samenwerking met de OR was goed, al had ook deze te kampen met langdurige ziekte.

Organisatie

In 2022 hebben we de vervolgstap gemaakt in het zelforganiserend werken. De medewerkers in de integrale clusters (bibliotheekmedewerkers en leesconsulenten) zijn aan de slag gegaan met het plan wat ze zelf hadden ingevuld. De clusters hebben een eigen jaarplan gemaakt op basis van de kaders 2022, het jaarwerkplan van het managementteam en het beleidsplan 2019-2022.

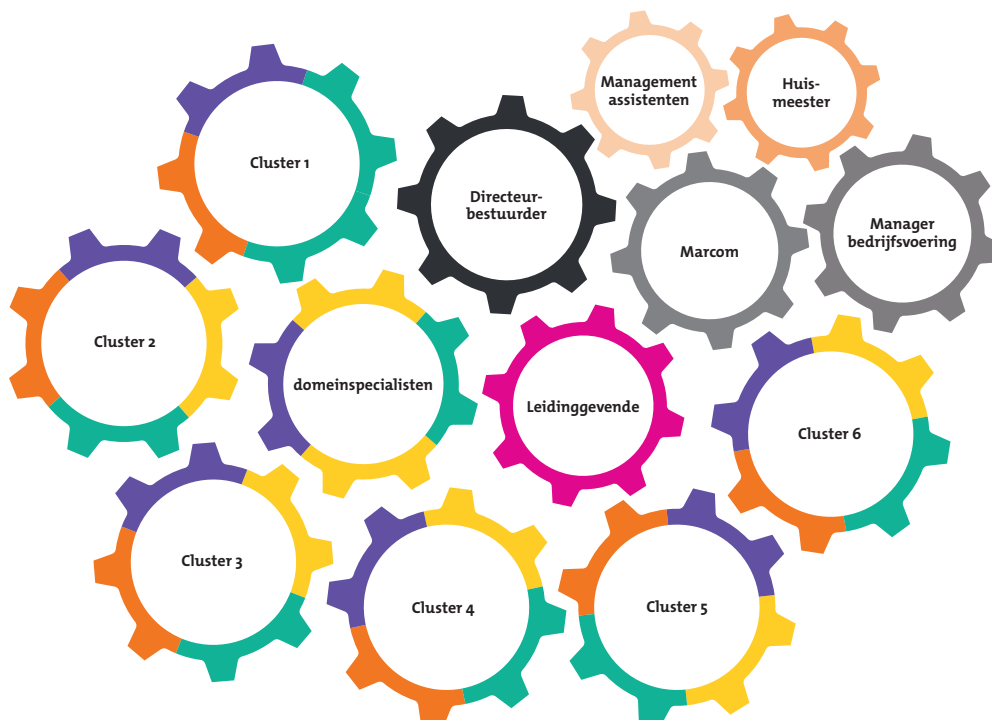
In augustus 2022 is een manager bibliotheken aangenomen die de clusters en de medewerkers begeleidt in het proces van zelf organiseren.

De inhoudelijke ondersteuning van de clusters wordt door een domeinspecialist jeugd en onderwijs verzorgd en een domeinspecialist basisvaardigheden. Zij ondersteunen de medewerkers in de vestigingen op inhoud en vertalen het beleid naar de lokale situatie.

De organisatie groeit, mede door de vele projectsubsidies. Daarom is er per 1 oktober 2022 een manager bedrijfsvoering aangenomen.

Het organogram van Bibliotheken Noord Fryslân ziet er in 2022 als volgt uit:

Het is geen traditioneel organogram, maar het laat zien dat de clusters leidend zijn en ondersteund worden door domeinspecialisten, de huismeester, marketing en communicatie en uiteraard de managers en directeur. Het organogram moet zichtbaar maken dat alle onderdelen elkaar beïnvloeden. Het ligt in de lijn der verwachting dat dit organogram aan verandering onderhevig is.

- **MARCOM** // In 2022 is de functie coördinator van de afdeling, na een periode van twee jaar, definitief geworden. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de verdere ontwikkeling van deze afdeling.
- **VERLOOP** // In 2022 hebben we afscheid genomen van zeventien medewerkers, waaronder zeven die (bijna) de pensioengerechtigde leeftijd hadden bereikt, vier hebben elders een functie aanvaard, één is gestopt met werken, vier contracten werden niet verlengd en één heeft afscheid genomen om weer aan de studie te gaan. Er kwamen 24 nieuwe collega's bij, waarvan een aantal invalmedewerkers.
- **JUBILEA** // In 2022 is er één 12½-jarig jubileum gevierd.
- **VERZUIM** // In 2022 was het verzuimpercentage 9,96%. Vergelijk 3,94% (2021) en 3,6% (2020). Een aantal langdurig zieken draagt bij aan dit percentage.
- **SCHOLING** // De verplichte bhv heeft plaatsgevonden: Drie interne herhalingscursussen en een interne bhv- basistraining.
- **SCHOLING** // Negen bibliotheekmedewerkers zijn in 2021 gestart met het mbo-keuzedeel bibliotheekwerk dat de Friese Bibliotheken hebben ontwikkeld met de Friese Poort. Deze opleiding leidt op tot beginnend beroepsbeoefenaar. De opleiding wordt afgerond met een examen.
- **FRAUDE** // Er is geen fraude binnen de organisatie vastgesteld. De vestigingen zijn cashless en binnen de betalingsverkeer bij BNF is er sprake van vier ogen principe.

8. Financiële positie 2022

Inleiding

In 2019 is de nieuwe beleidsperiode 2019-2022 gestart. Door de gemeentelijke herindelingen verzorgden we in 2019 voor het eerst het bibliotheekwerk voor negen in plaats van veertien gemeenten. Voor de jaren vanaf 2019 is het beleid en de financiering gemeentegrenzen overstijgend op elkaar afgestemd. Hierdoor wordt een gunstige prijs/kwaliteitverhouding bereikt. Dit betekent dat alle backoffice-werkzaamheden, zoals collectievorming, roostering en communicatie voor vijftien vestigingen, 120 scholen en negen gemeenten in een keer gedaan kan worden. In de subsidieovereenkomst 2021-2022 zijn heldere afspraken vastgelegd.

In oktober 2022 zijn nieuwe afspraken gemaakt voor de periode 2023-2024 en vastgelegd in een nieuwe subsidieovereenkomst. Deze subsidieovereenkomst is door alle gemeenten ondertekend.

Jaarrekening 2022

De jaarrekening 2022 is door de directeur/bestuurder vastgesteld en door de raad van toezicht in haar vergadering van 19 april 2023 goedgekeurd. De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen betreffende de jaarrekening zoals opgenomen in de richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. Over de voortgang van beleid en financiën in 2022 is de raad van toezicht door middel van kwartaalrapportages geïnformeerd.

Resultaat

De jaarrekening beschrijft de baten en de lasten van onze vestigingen en teams in het werkgebied Noord-Fryslân en is opgezet rondom de exploitatie van onze organisatie, zoals wij die in 2022 hebben gerealiseerd.

Het resultaat bedroeg in 2022 € 515.330. Hiervan is € 21.567 afkomstig uit de gewone bedrijfsvoering en € 493.763 is afkomstig uit de boekwinst welke gerealiseerd is bij de verkoop van het pand in Buitenpost. Er is van deze boekwinst een

bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van het bibliotheekennetwerk in de gemeente Achtkarspelen.

Een gedetailleerde toelichting op de exploitatierekening en de balans is opgenomen in het onderdeel Jaarrekening. Enkele specifieke baten en lasten worden hierna beschreven.

Baten

Het grootste deel van de baten heeft betrekking op subsidies welke zijn toegekend voor het in stand houden van de bibliotheken in de gemeenten waarin de Stichting actief is. Het betreffen structurele subsidies van de gemeenten, die weliswaar jaarlijks worden vastgelegd, maar verankerd zijn in het bibliotheekbeleid van de gemeenten, dan wel in de subsidieverordening. De subsidies zijn in 2022 geïndexeerd.

De totale baten zijn in 2022 aanzienlijk hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt voor het grootste deel door de boekwinst van de verkoop van het pand in Buitenpost. Echter de bibliotheekopbrengsten waren ook hoger dan begroot. Dit komt doordat de contributie-inkomsten op peil zijn gebleven in 2022. Dit in tegenstelling tot andere bibliotheekorganisaties welke met structureel dalende ledenaantallen hebben te maken. Het op peil blijven van de ledenaantallen is te danken aan de professionaliteit van de medewerkers. Dit is dan ook de reden dat continu wordt ingezet op scholing en er geen gebruik wordt gemaakt van vrijwilligers in de front-office. Tenslotte zijn de baten hoger uitgevallen doordat in de begroting geen rekening was gehouden met projectbaten. Deze waren er wel en ze maken inmiddels een substantieel deel uit van de exploitatie.

Lasten

De meeste lasten zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt enerzijds door prijsstijgingen als gevolg van de exorbitant gestegen inflatie. Deze was een stuk hoger dan begroot. Anderzijds zijn de lasten hoger als gevolg van toegenomen activiteiten i.v.m. dienstverlening aan scholen en door nieuwe projecten. Echter daartegenover staan ook extra baten waardoor dit per saldo geen invloed heeft gehad op het exploitatieresultaat.

Financiën - solvabiliteit en liquiditeit

De solvabiliteit bedraagt 45% en de financiële positie van de Stichting wordt daarmee als gezond beschouwd. Na resultaatbestemming bedraagt het eigen vermogen van de Stichting € 1.326.709. Dit is een grote stijging t.o.v. 2021, maar dit wordt wederom veroorzaakt door de boekwinst van de verkoop van het pand in Buitenpost.

De liquiditeit is uitstekend. De current ratio bedraagt 1.43 en dat betekent dat de Stichting ruimschoots aan haar financiële verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Ook voor de lange termijn zijn er voldoende reserves aanwezig om te voorzien in de liquiditeitsbehoefte voor de komende jaren. Er is echter wel een maar, want als de inflatie hoog blijft en de indexering van de gemeentelijke subsidies blijft achter, dan bestaat het gevaar dat de reserves versneld ingezet moeten worden om lastenstijgingen op te vangen.

Investeringsen

Er is in 2022 voor in totaal € 170.587 geïnvesteerd in activa. Dit betrof voornamelijk investeringen in de herinrichting van de bibliotheek in Dokkum.

Risico's en onzekerheden

Het grootste risico van de Stichting betreft de afhankelijkheid van subsidies van de 9 gemeenten. Voor het jaar 2023 is dit risico afgedekt met de toegezegde subsidietoekenning bij het indienen van de begroting van 2023.

Samenwerking Fries Bibliothekennetwerk

Een aantal kostenposten zijn niet opgenomen in deze jaarrekening, omdat ze onderdeel uitmaken van de afspraken tussen de Friese bibliotheken. De centrale serviceorganisatie in Leeuwarden, Fers, ondersteunt vijf bibliotheekorganisaties in Fryslân. Fers wordt gefinancierd door de provincie Fryslân en inkomsten uit dienstverlening. De provinciale subsidie omgerekend naar inwoners betekent dat circa € 4,00 per inwoner in de vorm van dienstverlening naar de Friese bibliotheken gaat. Dit betreft het provinciebreed gehanteerde uitleen- en catalogussysteem BicatWise en internettoegang tot de catalogus, expeditie en de verwerkingskosten van door de bibliotheken aangekochte media. Belangrijk zijn zeker ook de taken op het gebied van netwerkvorming en innovatie.

Deze kosten komen niet terug in deze jaarrekening, maar de geleverde diensten en producten maken wel een onmisbaar deel uit van onze organisatie. De waarde is circa 15% van de exploitatie. Door de samenwerking in provinciaal verband (en de subsidie aan het Fries Bibliothekennetwerk) is het bovendien mogelijk een efficiencyvoordeel op deze diensten te halen.

Verkorte begroting 2023

Staat van baten en lasten Stichting Bibliotheken Noord Fryslân 2023.

Baten		Lasten	
Subsidies	€ 4.186.223	Bestuur en organisatie	€ 127.500
Bibliotheekopbrengsten	€ 494.210	Huisvesting	€ 1.176.771
Specifieke dienstverlening	€ 292.198	Afschrijvingen	€ 126.154
Diverse baten	€ 2.500	Personeel	€ 2.735.872
Projectbaten	€ 236.823	Administratie	€ 124.100
		Transport	€ 2.900
		Automatisering	€ 91.648
		Collectie & media	€ 682.133
		Specifieke kosten	€ 57.649
		Overige kosten	€ 10.100
		Projectkosten	€ 236.822
Totaal baten	€ 5.211.954	Totaal lasten	€ 5.371.649

Operationeel resultaat	€ -159.695
Rentebaten	€ -
Rentelasten	€ -
Exploitatieresultaat	€ -159.695
Onttrekking aan reserves	€ -189.426
Toevoeging aan reserves	€ 29.731
Resultaatbestemming	€ -159.695

Toelichting begroting 2023

Het verwachte exploitatieresultaat is € -159.695. Dit wordt veroorzaakt door de hoge inflatie waardoor de lasten sneller stijgen dan de baten. De verwachting is dat vooral de lasten voor huisvesting (huur en energie) en personeel een stuk hoger zullen zijn in 2023. De baten stijgen maar beperkt doordat de gemeentelijke subsidies met slechts 2,8% worden geïndexeerd. Het is daardoor niet mogelijk om de begroting voor 2023 sluitend te krijgen.

Jaarverslag van de raad van toezicht 2022

Algemeen

De raad van toezicht (hierna rvt) houdt toezicht op het beleid van de directeur/bestuurder (hierna d/b) en op de algemene gang van zaken. De rvt ondersteunt de d/b met advies en kan indien nodig ingrijpen. De rvt richt zich bij de vervulling van zijn taak op het belang van de stichting en weegt daarbij de belangen af van de bij de stichting betrokkenen.

Bibliotheken Noord Fryslân past de principes en aanbevelingen van de Governance Code 2019 toe.

In overeenstemming met artikel 14 van de statuten maakt de rvt een verslag op van de werkzaamheden in het afgelopen boekjaar.

Samenstelling

De samenstelling van de rvt van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân was in 2022 als volgt:

Mevrouw Alie Schokker	voorzitter
De heer Peter van den Broek	secretaris
De heer Henk de Groot	lid
Mevrouw Henni van Asten	lid
De heer Jouke Algra	lid, plaatsvervangend voorzitter

Bijeenkomsten rvt

In 2022 waren de gevolgen van corona nog goed voelbaar. De rvt heeft in 2022 zowel op fysieke locaties als online vergaderd. Naast reguliere vergaderingen is enkele malen extra vergaderd, over relevante ontwikkelingen. De volgende bijeenkomsten zijn geweest:

17 januari	ingelaste rvt-vergadering online - toekomstbestendig mt
27 januari	rvt-vergadering Hallum
23 maart	ingelaste rvt-vergadering Dokkum i.v.m. beleidsplan 2023-2026
23 mei	rvt-vergadering Dokkum - overleg met de accountant en ondernemingsraad over de jaarrekening
30 juni	rvt-vergadering Schiermonnikoog
26 augustus	ingelaste rvt-vergadering online i.v.m. opzeggen contract accountant
13 september	rvt-vergadering in Dokkum
25 oktober	zelfevaluatie rvt in Dokkum (zonder bestuurder)
15 november	rvt-vergadering Kollum en overleg met ondernemingsraad

Onderwerpen tijdens deze vergaderingen zijn geweest:

- De ontwikkeling van de organisatie. In 2020 is een organisatieontwikkeling gestart die aansluit op de toekomstvisie van Bibliotheken Noord Fryslân. Deze ontwikkeling is er op gericht de dienstverlening van de bibliotheken nog dichter bij inwoners te brengen, vanuit zelfstandig werkende regionale teams. In 2022 is een duurzame en toekomstbestendige aansturing vanuit het managementteam en de daarbij behorende samenstelling van het mt onderwerp van gesprek geweest met de bestuurder. Medio 2022 zijn twee nieuwe mt-leden aangetrokken, nadat in het voorjaar afscheid genomen was van een mt-lid.
 - De jaarrekening 2021 werd door omstandigheden te laat aangeleverd. In de vergadering van 23 mei 2022 besprak de rvt de conceptjaarrekening 2021. De onafhankelijke accountant MTH gaf een toelichting op de jaarrekening in een gemeenschappelijke bijeenkomst van accountant, rvt, boekhouder en directeur/bestuurder. MTH deelde mee dat ze hun controlewerkzaamheden hadden afgerond en dat men tot afgifte van de controleverklaring kon overgaan. De hoofdlijnen van de bevindingen werden gerapporteerd en vragen werden beantwoord. De rvt beoordeelde de financiële positie als gezond. De rvt keurde de conceptjaarrekening 2021, conform artikel 7.1.c. van de statuten, ongewijzigd goed, waarna de d/b deze vaststelde. De rvt verleende decharge aan de d/b.
 - De accountant kondigde medio 2022 aan het contract op te zeggen. Voor de rvt en bestuurder was dit (mede) aanleiding om met Fers in gesprek te gaan over de gewenste samenwerking en ondersteuning. Besloten is de selectie van de accountant in een gezamenlijk proces samen met de andere bibliotheken en Fers te doen. Een contract voor de periode van een jaar is gesloten met Eshuis accountants & adviseurs.
 - In 2022 is besloten minder gebruik te maken van de ondersteunende werkzaamheden van Fers op het financiële terrein. Besloten is meer werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren, mede hiervoor is per 1 oktober 2022 een manager bedrijfsvoering aangenomen. Het contract, per 2023, met Fers is hiertoe aange-past
 - Gedurende 2022 werden tijdens de vergaderingen van de rvt via kwartaal-rapportages en zo mogelijk prognoses, de realisering van de begroting 2022 en de liquiditeitspositie van de organisatie gevolgd.
 - Het beleidsplan 2023-2026 is meermalen in de rvt besproken.
- de ontwikkelingen rond corona en de impact op bezoekers/leners en medewerkers;
 - voortgang van de activiteiten, managementrapportages en financiële rapportages;
 - hrm-ontwikkelingen, ziekteverzuimrapportage
 - bestuurlijk overleg van de directeur bestuurder met de gemeenten
 - de provinciale en landelijke samenwerkingen en ontwikkelingen met betrekking tot het bibliotheekwerk.
 - Verkoop pand Bibliotheek Buitenpost en huurovereenkomst komende jaren

Tijdens elke vergadering nodigt de rvt een medewerker uit de organisatie uit, om iets over haar werk en de ontwikkelingen daarin te vertellen. O.a. op deze wijze houdt de rvt feeling met de organisatie. De rvt vergadert tevens regelmatig op een van de locaties, en is aanwezig bij personeelsbijeenkomsten. Dit jaar was dit het geval bij de presentatie van de jaarplannen van de clusters (maart 2022), een bijeenkomst over het beleidsplan (mei 2022) en een jaarafsluiting in december.

Een vertegenwoordiging van de rvt heeft het (jaarlijkse) functioneringsgesprek met de directeur bestuurder gevoerd en verslag uitgebracht aan de rvt.

De rvt heeft (ook in 2021) in enkele vergaderingen aandacht geschonken aan de gevolgen van de invoering van de wet bestuur toezicht rechtspersonen. Besloten is om op grond van de wet zowel de statuten, als het directiereglement en het huishoudelijk reglement aan te passen. In 2023 zal dit zijn beslag krijgen.

In oktober heeft de rvt de zelfevaluatie gehouden, gericht op het eigen functioneren. Aan de hand van een schriftelijke vragenlijst - ingevuld door de leden van de rvt - zijn de gespreksonderwerpen bepaald. De rvt heeft geëvalueerd hoe zij haar rollen als integraal toezichthouder, werkgever en als sparringpartner en ambassadeur invulling geeft en welke waarden daartoe voor haar van belang zijn. Met name de rol van ambassadeur als onderdeel van het netwerk is besproken. De uitkomsten zijn met de bestuurder besproken.

Gedurende het jaar heeft enkele malen overleg plaatsgevonden tussen een vertegenwoordiging van de rvt en de ondernemingsraad, over lopende ontwikkelingen. In november vond een overleg plaats tussen rvt, ondernemingsraad en d/b. De rvt stelt de betrokkenheid van de ondernemingsraad

zeer op prijs. Met name is gesproken over de organisatieontwikkeling, het beleidsplan en het contact tussen rvt en ondernemingsraad. De rvt is tevreden over de algemene gang van zaken bij Bibliotheken Noord Fryslân en over de effectiviteit van het door de stichting gehanteerde systeem van risicobeheersing en controle. De rvt spreekt zijn waardering uit naar de directeur bestuurder en alle medewerkers voor de inzet en het enthousiasme waarmee het bibliotheekwerk in Noord-Fryslân is vormgegeven. Extra waardering heeft de rvt voor het feit dat de organisatieontwikkeling, gericht op een dienstverlening dicht bij de burgers, ook dit jaar weer verder doorgang heeft kunnen vinden. Deze wordt met veel inzet, elan en deskundigheid opgepakt door d/b en medewerkers.

Doordat de d/b de rvt in informerende zin steeds meeneemt bij nieuwe ontwikkelingen en deelgenoot maakt van in gang gezette acties en processen, is de betrokkenheid van de rvt-leden groot. De rvt constateert dat met genoeg en heeft groot vertrouwen in de toekomst, waarbij de rol van de bibliotheek zal veranderen in een kennis aanbiedende pijler in de samenleving.

Relevante gegevens betreffende de leden van de raad van toezicht en de directeur/ bestuurder per 31 december 2022

Alle leden hebben de Nederlandse nationaliteit. De volgende functies en nevenfuncties zijn bekend:

Mevrouw A. Schokker

- Lid Adviesraad kenniscentrum sociale innovatie (onderzoeksgroep hogeschool Utrecht, onbezoldigd)
- Lid Adviesraad Sociaal Domein gemeente Westerkwartier
- Zelfstandig adviseur (A-kwadraat Schokker)

Mevrouw H.C.G. van Asten

- Lid algemeen bestuur Wetterskip Fryslân

De heer J. Algra

- Management consultant en partner bij Yearn Consultancy
- Eigenaar Sulver Consulting
- Bestuurslid Stichting QOP
- Bestuurslid Stifting WFD
- Lid Raad van Toezicht De Skûle Welzijn

De heer P. van den Broek

- Zelfstandig marketing specialist, werkt voor verschillende merken
- Bestuurslid Keunstwurk
- Voorzitter Stichting Sint Piterkomitee

De heer H. de Groot

- Zelfstandig financieel interim manager
- Bedrijfsadviseur

De rvt is bekend met de onderstaande relevante nevenfuncties van mevrouw Paulien Schreuder, directeur/bestuurder per 1 april 2018:

Functiegerelateerd:

- bestuurslid van Stichting Brede School De Westereen (De Westereen)
- lid van de marketingcommissie van de Vereniging Openbare Bibliotheken
- lid van algemeen bestuur van de Vereniging Openbare Bibliotheken

Dit jaarverslag en de jaarrekening 2022 zijn conform artikel 7.1.c van de statuten door de rvt goedgekeurd te Dokkum op 19 april 2023

De raad van toezicht van Bibliotheken Noord Fryslân,

A. Schokker
voorzitter

P. van den Broek
secretaris

Jaarverslag 2022 Bildts Dokumintasysintrum Bildts Aigene, ôfdeling History

Het Bildts Dokumintasysintrum (BDS) heeft sinds 2016 een zeer nauwe samenwerking met Stichting Bildts Aigene; activiteiten zoals Bildts Diktee, uitbrengen van boeken, organisatie Bildtse-Kultuurprijs e.d. worden gezamenlijk opgepakt.

Het BDS verliest langzamerhand de eigen naam; steeds meer wordt de afdeling Historie gezien als logisch onderdeel van Stichting Bildts Aigene. Bildts Aigene heeft namelijk als doel 't hoeden, noeden en bewaren fan de Bildts taal, kultuur en history.

Voor het jaarverslag van de bibliotheek gebruiken we de officiële benaming van Bildts Dokumintasysintrum, om reden dat in het verleden gemeente, bibliotheek en Stichting Ons Bildt middels een convenant hebben besloten tot oprichting van het BDS, en het feit dat het BDS een fysieke plek heeft in Bibliotheek St.-Annaparochie.

In dit jaarverslag beperken we ons tot de activiteiten die vallen onder de afdeling historie, ofwel het Bildts Dokumintasysintrum (BDS). Voor een totaaloverzicht van alle activiteiten van Stichting Bildts Aigene verwijst ik naar het jaarverslag van genoemde stichting.

De activiteiten die vallen onder de afdeling historie worden uitgevoerd door een tiental vrijwilligers, bijgestaan door een medewerker van de bibliotheek, die een coördinerende en faciliterende rol heeft in het geheel. Centraal staan de woensdagen, waarop veel van de vrijwilligers in de bibliotheek aan het werk zijn. Digitaliseren van foto's, scannen en archiveren van documenten, foto's waarvan niet veel bekend is plaatsen op Facebook en in de kranten, voorbereidingen van presentaties voor lezingen op diverse locaties, de voorwerpen sorteren en beschrijven en medewerking verlenen aan projecten van Bildts Aigene. Denk hierbij aan de Gedichtenavond en een scholenproject in Vrouwenparochie. Ook de markten in St. Anna (Lammertsymet, Zomermarkt Beuckelaer en Rembrandtmarkt) worden bemand door de mensen van historie; op deze markten worden onder andere boeken verkocht, maar de belangrijkste reden om op deze markten te staan is het zichtbaar zijn.

Inmiddels staan er meer dan 16.000 foto's op de website en groeit het aantal documenten en voorwerpen wekelijks. De website wordt steeds vaker gebruikt en regelmatig krijgt men een verzoek om een foto te leveren voor bijvoorbeeld fotobehang.

In april is een project over Zwarte Haan afgerond: de uitbater van het restaurant wil graag de meerpaal terugplaatsen waarvandaan de boot naar Ameland vertrok. De paal zal niet terug kunnen keren, maar de plek zal zichtbaar worden gemaakt met foto's, een bord met informatie en QR-code en door middel van een schriftelijk verslag dat uitleenbaar is via de bibliotheek. Als je nu op de zeedijk staat, kun je je niet voorstellen dat hier in de jaren '30 deze bootdienst bestond.

Vanaf april is ook regelmatig overleg geweest met de Campus, school voor voortgezet onderwijs in St.-Annaparochie. Dit betreft een project met de titel 'Wad ben ik', waarbij de kinderen de taal, cultuur en historie van de omgeving beleven, in welke vorm dan ook. In 2023 zal deze samenwerking verder worden uitgebreid.

In september hield Bert Looper, voorheen directeur van Tresoar, een lezing over de Bildtse identiteit. Dé Bilkert bestaat niet, maar bepaalde eigenschappen zijn wel duidelijk te herkennen. De uitdrukking 'de kop d'rfoor' en 'hardkúter' bestaan niet voor niets.

In oktober werd de website <https://www.dorpscanonshetbildt.nl/> openbaar gemaakt. Een canon is een verzameling vensters waarop de geschiedenis van onze streek terug te vinden is. Er staan al verschillende onderwerpen op deze website; denk aan de geschiedenis van de gasfabriek of van het plantsoen. Een canon is nooit af; regelmatig worden nieuwe vensters geplaatst en reacties op al bestaande artikelen worden toegevoegd.

Het BDS richt het hele jaar door wisselende presentaties in drie vitrines in; twee in de bibliotheek en een in het Raadhuis (dokterspraktijk in het voormalige gemeentehuis). Een leuke afwisseling terwijl men zit te wachten op de doktersafspraak.

Zoals vermeld vallen de vrijwilligers van het BDS onder een coördinator in dienst van de bibliotheek. Deze zorgt er o.a. voor dat er foto's geleverd worden aan zowel particulieren als uitgeverijen, plant regelmatig overleggen, houdt de financiën in de gaten en is algemeen aanspreekpunt voor zowel publiek, collega's als vrijwilligers.

St.-Annaparochie, 21 februari 2023.
Ali Bronger-Meijer, coördinator BDS

Jaarrekening

2022

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021	PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
	€	€		€	€
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa (1)	623.404	732.178	Algemene reserves (4)	331.012	324.293
	623.404	732.178	Bestemmingsreserves (5)	995.697	487.085
				1.326.709	811.378
Vlottende activa			Vreemd vermogen		
Vorderingen (2)	162.580	219.231	Voorzieningen (6)	8.736	7.841
Liquide middelen (3)	2.140.655	1.322.206	Kortlopende schulden (7)	1.591.194	1.454.396
	2.303.235	1.541.437		1.599.930	1.462.237
Totaal activa	2.926.639	2.273.615	Totaal passiva	2.926.639	2.273.615

2.2 EXPLOITATIEREKENING 2022

OMSCHRIJVING	REALISATIE 2022	BEGROTING 2022	REALISATIE 2021
	€	€	€
<i>Baten</i>			
Subsidies (8)	3.995.274	3.915.000	3.869.238
Bibliotheekopbrengsten (9)	514.562	480.910	512.627
Specifieke dienstverlening (10)	398.240	316.700	333.501
Diverse baten (11)	8.276	2.650	2.809
Projectbaten (12)	527.225	0	215.274
Totaal baten	5.443.577	4.715.260	4.933.449
<i>Lasten</i>			
Personeel (13)	2.557.366	2.476.670	2.455.851
Bestuur en organisatie (14)	152.862	127.050	104.640
Huisvesting (15)	1.017.327	944.350	945.719
Afschrijvingen (16)	131.645	122.010	123.725
Administratie (17)	144.925	134.750	131.622
Transport (18)	5.852	3.200	1.659
Automatisering (19)	103.132	109.200	140.193
Collectie en media (20)	667.130	745.200	726.909
Specifieke kosten (21)	85.177	47.500	58.256
Overige kosten (22)	771	2.580	622
Projectkosten (23)	552.879	0	229.839
Totaal lasten	5.419.067	4.712.510	4.919.037
Bedrijfsresultaat	24.510	2.750	14.412
Rentebaten (24)	0	0	0
Rentelasten (25)	-2.944	-2.750	-2.896
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	21.567	0	11.516
Bijzondere baten (26)	506.504	0	0
Bijzondere lasten (27)	-12.741	0	0
Resultaat boekjaar	515.330	0	11.516
Onttrekking aan reserves/fondsen	-137.227	0	-63.247
Toevoeging aan reserves/fondsen	652.557	0	74.763
Resultaatbestemming	515.330	0	11.516

2.3 RESULTAATBESTEMMING 2022

OMSCHRIJVING	REALISATIE	BEGROTING	REALISATIE
	2022	2022	2021
	€	€	€
<i>Algemene reserves</i>			
Mutatie algemene reserve	6.719	0	2.942
	6.719	0	2.942
<i>Bestemmingsreserves</i>			
Mutatie reserve groot onderhoud	-56.270	0	0
Mutatie reserve inrichting/automatisering	55.890	0	0
Mutatie reserve bibliothekennetwerk Achtkarspel	493.763	0	0
Mutatie reserve personeel	15.228	0	8.301
	508.611	0	8.301
Totaal resultaatbestemming	515.330	0	11.243

2.4 KASSTROOMOVERZICHT (volgens de indirecte methode)

OMSCHRIJVING	2022	2021
	€	€
Bedrijfsresultaat	518.273	14.412
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	131.645	123.725
Mutaties voorzieningen	895	578
<i>Mutaties in werkkapitaal:</i>		
Mutatie vorderingen	56.651	-72.381
Mutatie kortlopende schulden	136.798	285.512
<i>Intrest</i>		
Ontvangen rente	0	0
Betaalde rente	-2.944	-3.165
Kasstroom uit operationele activiteiten	841.319	348.681
Investerings in materiële vaste activa	-170.587	-113.577
Desinvesteringen van materiële vaste activa	147.716	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-22.871	-113.577
Opgenomen langlopende schulden	0	0
Aflossingen langlopende schulden	0	-12.102
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	-12.102
Mutatie geldmiddelen	818.448	223.002

2.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voornaamste activiteiten

De stichting is statutair gevestigd te Franeker.

De stichting heeft ten doel in de gemeenten Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, Noardeast Fryslân, Harlingen, Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke openbare bibliotheken op te richten en in stand te houden voor het beschikbaar stellen van media en informatie aan een ieder.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2021 zijn geherrubriceerd m.b.t. de bestemmingsreserve groot onderhoud Buitenpost teneinde vergelijkbaarheid met 2022 mogelijk te maken.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaat-bepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt, wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

2.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd indien de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Indien sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen, terreinen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

2.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Onderhanden projecten

In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project en andere externe kosten die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), begrepen.

De toerekening van opbrengsten en kosten op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode) per balansdatum. Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten als last verwerkt.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Algemene reserve/ egalisatierekening

Reserve waarin het resultaat na resultaatbestemming wordt gemuteerd. Het betreft in beginsel een vrije reserve, eventuele beperkingen kunnen zijn opgelegd door de subsidieverstrekker in de subsidievoorwaarden. Hiertoe wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserve

Reserve waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven door het bestuur van de bibliotheek. Dotaties aan en onttrekkingen uit deze reserves vindt plaats door middel van resultaatbestemming. De beperkte doelstelling van de reserve wordt uiteengezet in de toelichting op de balans.

Bestemmingsfonds

Reserve waaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door derden. Dotaties aan en onttrekkingen uit deze reserves vindt plaats door middel via resultaatbestemming.

2.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de stichting zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden ingeschat.

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald.

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden toegekend en de stichting zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden worden zij verantwoord als subsidie opbrengsten. Subsidies ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op het geïnvesteerde bedrag. De vooruitontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen en worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

2.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overige opbrengsten

De overige opbrengsten bestaan voor een groot deel uit ontvangen contributies en tetaatgelden. De opbrengsten worden verantwoord naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de exploitatierekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenlasten

De pensioenverplichtingen aan de werknemers zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds "Pensioenfonds Openbare Bibliotheken". Het betreft een middelloonregeling, waarbij het pensioen afhankelijk is van het salaris en het aantal deelnemersjaren. Als de financiële middelen van het pensioenfonds het toelaten, wordt het pensioen jaarlijks geïndexeerd. De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken bedroeg per balansdatum 132,5%. Daartegenover bedroeg de actuele dekkingsgraad 124,8% per balansdatum. Dit is echter hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen van 117,5% en daardoor niet verontrustend. De over het boekjaar verschuldigde premie wordt ten laste van het resultaat gebracht. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Verder wordt beoordeeld of er naast de premie andere verplichtingen zijn uit toezeggingen aan werknemers. In dat geval wordt een voorziening opgenomen.

De stichting heeft per balansdatum geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij pensioenfonds, anders dan het effect van eventuele hogere toekomstige premies. Voor pensioenfonds gelden financiële spelregels. Daarin zijn eisen opgenomen waaraan onze financiële positie moet voldoen. Gedurende 2022 was de beleidsdekkingsgraad hoger dan het vereiste niveau en had het pensioenfonds voldoende buffers om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Cao-partijen hebben begin 2022 een opdrachtaanvaardingsovereenkomst gesloten met het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken (POB) voor een periode van twee jaar (2022 en 2023). De totale pensioenpremie stijgt met 1% naar 20,7%. Van die 1% komt 0,75% voor rekening van de werkgever en 0,25% voor rekening van de werknemer. De door POB vastgestelde deelnemersbijdrage bedroeg in 2022 7,93% van de pensioengrondslag. Het opbouwpercentage ouderdomspensioen bedroeg in 2022 1,55%. Het opbouwpercentage partnerpensioen bedroeg in 2022 1,085%. Het wezenpensioen wordt evenredig verhoogd, ook voor toekomstige deelnemersjaren.

2.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toerekening per gemeente

Baten en lasten die direct toerekenbaar zijn aan een gemeente worden toegerekend aan de betreffende gemeente. Baten en lasten van overhead, educatie, marketing/communicatie en backoffice worden toegerekend op basis van inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten.

2.6 TOELICHTING OP DE BALANS

1. Materiële vaste activa

	MVA in uitvoering	gebouwen & grond	inrichting & inventaris	automatisering	wagenpark	Totaal
	€	€	€		€	€
<i>Boekwaarde per 31-12-2021</i>						
Aanschaffingswaarde	28.500	550.370	1.548.788	525.069	8.950	2.661.677
Cumulatieve afschrijvingen	0	-429.390	-1.059.247	-434.142	-6.720	-1.929.499
	28.500	120.980	489.541	90.927	2.230	732.178
<i>Mutaties</i>						
Investerings	0	0	151.534	19.053	0	170.587
Desinvesteringen	-28.500	-625.720	0	0	0	-654.220
Afschrijvingen	0	-1.764	-92.114	-36.647	-1.120	-131.645
Boekwinst	0	506.504	0	0	0	506.504
	-28.500	-120.980	59.420	-17.594	-1.120	-108.774
<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>						
Aanschaffingswaarde	0	0	1.700.322	544.122	8.950	2.253.394
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	-1.151.361	-470.789	-7.840	-1.629.990
	0	0	548.961	73.333	1.110	623.404
<i>Afschrijvingspercentages</i>	0%	3,33%	10%	20%	12,50%	

De WOZ-waarde van het pand in Buitenpost bedraagt € 389.000 (waardepeil 01-01-2021). Het pand in Buitenpost is per 1 december 2022 verkocht voor € 625.720 en daarmee is een boekwinst van € 506.504 gerealiseerd. Van deze boekwinst is, na aftrek van de verkoopkosten, een bestemmingsreserve gecreëerd ten behoeve van investeringen in het bibliothekennetwerk in de gemeente Achtkarspelen.

2. Vorderingen

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
<i>Handelsdebiteuren</i>		
Debiteuren	18.421	25.695
	18.421	25.695
<i>Belastingen en premies SV</i>		
Te vorderen BTW	68.965	162.317
	68.965	162.317
<i>Overige vorderingen</i>		
Onderhanden projecten	5.311	2.088
Overige vorderingen en overlopende activa	69.883	29.131
	75.194	31.219
Totaal vorderingen	162.580	219.231

Er zijn geen vorderingen met een looptijd langer dan een jaar. Een voorziening voor vermoedelijke oninbaarheid van debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

2.6 TOELICHTING OP DE BALANS

3. Liquide middelen	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Banktegoeden	2.140.030	1.322.183
Kassen bibliotheken	596	23
Gelden onderweg	30	0
	2.140.655	1.322.206

De banktegoeden worden gehouden bij de Rabobank, de ABN AMRO en bij ING en staan vrij ter beschikking.

4. Algemene reserves

	31-12-2021	onttrekking	toevoeging	31-12-2022
	€	€	€	€
Algemene reserves	324.293	-14.693	21.412	331.012
	324.293	-14.693	21.412	331.012

Algemene reserves

De algemene reserves zijn ontstaan uit positieve exploitatieresultaten. De algemene reserves mogen maximaal 10% bedragen van de totale lasten. Voor 2022 is dit maximaal € 543.181.

5. Bestemmingsreserves

	31-12-2021	onttrekking	toevoeging	31-12-2022
	€	€	€	€
Reserve groot onderhoud Sint Annaparochie	13.800	0	0	13.800
Reserve groot onderhoud Buitenpost	56.270	-56.270	0	0
Reserve groot onderhoud Terschelling	14.900	0	0	14.900
Reserve afschrijving inrichting/automatisering Ameland	33.738	-380	0	33.358
Reserve afschrijving inrichting/automatisering Buitenpost	0	0	56.270	56.270
Reserve bibliothekennetwerk Achtkarspelen	0	0	493.763	493.763
Personeelsreserve	368.377	-65.884	81.112	383.605
	487.085	-122.534	631.145	995.697

Bestemmingsreserves groot onderhoud

De bestemmingsreserves groot onderhoud zijn bedoeld om de afschrijving van toekomstige grootschalige onderhoudskosten mee te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve inrichting/automatisering

De bestemmingsreserves inrichting/automatisering zijn bedoeld ter dekking van de afschrijving van toekomstige grootschalige investeringen in de inrichting en of de automatisering.

Bestemmingsreserves bibliothekennetwerk Achtkarspelen

De bestemmingsreserve bibliothekennetwerk Achtkarspelen is bestemd voor investeringen in het bibliothekennetwerk in de gemeente Achtkarspelen, waaronder de toekomstige investering in de inrichting van de nieuwe bibliotheek in de nieuw te bouwen scholengemeenschap in Buitenpost.

Bestemmingsreserves personeel

De bestemmingsreserves personeel zijn bedoeld om kosten ontstaan door langdurig ziekteverzuim en kosten door uitdientstredingen op te vangen. Voor een adequate hoogte van de bestemmingsreserves personeel wordt een reserve van 15% van de totale personeelskosten aangehouden.

2.6 TOELICHTING OP DE BALANS

6. Voorzieningen

	31-12-2021	onttrekking	toevoeging	31-12-2022
	€	€	€	€
jubilea	7.841	0	895	8.736
	7.841	0	895	8.736

Een onttrekking aan de voorziening jubilea betreft uitbetalingen dienstjubilea. Een toevoeging betreft de herberekende verplichting.

7. Kortlopende schulden

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
<i>Crediteuren</i>		
Crediteuren	128.195	237.770
	128.195	237.770
<i>Te betalen personeelskosten</i>		
Te betalen netto salarissen	16.262	1.611
Vakantiegeldrechten	90.817	68.070
Verlofrechten	95.887	80.234
Te betalen loonheffing en sociale lasten	85.752	81.270
Te betalen pensioenlasten	53.479	61.845
Overige personeelskosten	550	0
	342.747	293.031
<i>Overige schulden</i>		
Nog te betalen bedragen	30.715	0
Vooruitontvangen contributies	327.703	327.455
Vooruitontvangen baten	719.922	480.400
Afrekening gemeentelijke subsidies	0	13.947
Deposito's	7.412	0
Overige schulden en overlopende passiva	34.500	101.792
	1.120.252	923.595
Totaal kortlopende schulden	1.591.194	1.454.396

Overlopende passiva heeft betrekking op nog te ontvangen facturen. Dit betreffen facturen welke in het volgende boekjaar worden ontvangen maar waarvan de kosten betrekking hebben op het verslagjaar.

2.7 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

omschrijving	type verplichting	bedrag per jaar	einddatum	opzegtermijn
Sint Annaparochie	huur	€ 46.254	1 november 2027	6 maanden
Franeker	huur	€ 85.176	1 januari 2024	1 jaar
Dronryp	huur	€ 8.779	onbepaalde tijd	2 maanden
Harlingen	huur	€ 126.385	1 januari 2024	1 jaar
Buitenpost	huur	€ 49.500	30 november 2026	1 jaar
Surhuisterveen	huur	€ 50.910	onbepaalde tijd	3 maanden
Zwaagwesteinde	huur	€ 58.955	31 december 2026	1 jaar
Dokkum	huur	€ 103.330	1 december 2027	1 jaar
Kollum	huur	€ 44.515	31 augustus 2029	1 jaar
Terschelling	huur	€ 46.945	1 januari 2025	1 jaar
Vlieland	huur	€ 6.785	1 december 2024	3 maanden
Nes	huur	€ 37.227	31 december 2024	geen
Hollum	huur	€ 10.023	31 mei 2024	geen
Schiermonnikoog	huur	€ 20.000	onbepaalde tijd	1 jaar
Hallum	huur	€ 23.916	30 september 2025	1 jaar
BNP/Ricoh	lease multifunctionals	€ 17.428	1 mei 2023	geen
Kia personenauto	operational lease	€ 9.318	23 november 2027	geen
Fers	uitvoering administratie	€ 83.542	31 december 2025	6 maanden
Fers	onderhoud ICT	€ 31.707	31 december 2023	3 maanden
Totaal verplichtingen		€ 860.695		

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

8. Subsidies	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
<i>Gemeentelijke subsidies</i>			
Exploitatiesubsidie Waadhoeke	1.007.890	1.007.890	993.974
Exploitatiesubsidie Harlingen	419.411	419.410	413.620
Exploitatiesubsidie Achtkarspelen	610.986	610.990	602.550
Exploitatiesubsidie Dantumadiel	403.630	403.630	392.030
Exploitatiesubsidie Noardeast Fryslân	990.960	990.960	976.020
Exploitatiesubsidie Terschelling	193.158	193.160	190.491
Exploitatiesubsidie Vlieland	53.375	53.380	52.638
Exploitatiesubsidie Ameland	135.693	135.690	133.820
Exploitatiesubsidie Schiermonnikoog	91.288	91.290	90.028
Exploitatiesubsidie Schiermonnikoog 2019	0	0	9.375
	3.906.391	3.906.400	3.854.546
<i>Overige subsidies</i>			
Friese literatuur	0	0	6.092
Bildts Documentatie Centrum	8.600	8.600	8.600
Gemeentelijke subsidies	55.708	0	0
Koninklijke Bibliotheek	24.575	0	0
	88.883	8.600	14.692
Totaal subsidies	3.995.274	3.915.000	3.869.238

De gemeentelijke subsidies worden verkregen via de gemeenten waarin de bibliotheken actief zijn. De gemeentelijke subsidies hebben een structureel karakter. Voor het verkrijgen van deze subsidies gelden een aantal belangrijke voorwaarden:

- Subsidies moeten worden besteed aan activiteiten waarvoor de subsidies zijn aangevraagd.
- Achteraf moet een overzicht van de activiteiten die zijn uitgevoerd worden toegestuurd.
- Achteraf moet een overzicht van de inkomsten en uitgaven (financieel verslag) worden toegestuurd.
- Achteraf moet een balans met toelichting van het afgelopen tijdvak worden ingestuurd.
- Achteraf moet een accountantsverklaring van een onafhankelijk accountant worden toegestuurd.
- Het gaat hier om een controleverklaring als bedoeld in art. 393 lid 1 boek 2 Burgerlijk Wetboek.

De exploitatiesubsidies zijn t/m 2021 vastgesteld.

De overige subsidies hebben betrekking op subsidies met een voornamelijk een incidentieel karakter. Dit zijn subsidies die vanuit overheidsinstanties beschikbaar worden gesteld voor een bepaalde periode en een bepaald doel. Voorbeelden hiervan zijn vliegwiëlbudgetten en subsidies voor culturele activiteiten zoals het literair festival in Harlingen en het Piet Paaltjenspad.

9. Bibliotheekopbrengsten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Contributies	498.467	480.510	498.784
Overige bibliotheekopbrengsten	16.095	400	13.843
	514.562	480.910	512.627

De opbrengsten uit contributies en schadevergoeding boeken waren hoger dan begroot. Dit komt doordat de contributie-inkomsten op peil zijn gebleven terwijl een daling was verwacht in de begroting.

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

10. Specifieke opbrengsten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Opbrengst dienstverlening bedrijven	77.564	58.000	47.797
Opbrengst dienstverlening scholen	191.001	162.500	168.206
Verhuur	99.822	91.700	83.119
Detachering	12.823	0	20.838
Overige specifieke opbrengsten	17.031	4.500	13.541
	398.240	316.700	333.501

De opbrengsten uit de dienstverlening aan bedrijven (ING servicepunten) en aan scholen waren een stuk hoger dan begroot. De dienstverlening van de ING servicepunten neemt toe, vooral op Schiermonnikoog. Dit is een opbrengstestroom welke perspectieven biedt voor de toekomst. De dienstverlening aan scholen is groeiende en wordt vanuit de overheid ondersteund.

11. Diverse baten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Overige baten	8.276	2.650	2.809
	8.276	2.650	2.809

De diverse baten zijn iets hoger uitgevallen door enkele niet begrote inkomsten.

12. Projectbaten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Projectbaten	527.225	0	215.274
	527.225	0	215.274

De projectbaten waren niet begroot. De projectbaten hebben een incidenteel karakter en worden door zowel overheden als stichtingen verstrekt. Daarnaast is bij sommige projecten sprake van co-financiering. Dit betekent dat de bibliotheek ook een bijdrage levert aan het project uit de eigen reserves. De projectbaten zijn naar rato van de voortgang van de projecten geboekt. Bij projectkosten (23) worden de projectbaten gespecificeerd.

13. Personeel	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Lonen en salarissen	1.955.387	1.662.150	1.718.917
Ontvangen ziekengeld en overige uitkeringen	-8.237	0	-12.796
Sociale lasten	363.611	288.910	288.761
Pensioenlasten	292.931	245.120	266.869
Overige personeelskosten	370.091	280.490	309.169
Doorberekende personeelskosten	-416.416	0	-115.069
	2.557.366	2.476.670	2.455.851

FTE	46,5	41,6
-----	------	------

De personeelskosten zijn hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer uren zijn verloond om uitval door ziekte (corona, griep) op te vangen, door transitievergoedingen, door een eenmalige nabetaling van de lonen vanwege nieuwe CAO afspraken en door een eenmalige kerstuitkering ter compensatie van de gestegen energiekosten. De financiële gevolgen zijn echter beperkt gebleven doordat een deel van de personeelskosten zijn doorberekend aan de projecten.

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

14. Bestuurskosten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Publiciteit/voorlichting	77.151	90.600	62.256
Contributies	15.871	20.000	16.770
Accountantskosten	12.250	12.000	13.150
Onderzoek betreffende organisatie	37.884	0	4.762
Overige bestuurskosten	9.706	4.450	7.702
	152.862	127.050	104.640

De bestuurskosten zijn hoger uitgevallen doordat een onderzoeksbureau een enquête heeft uitgevoerd naar het beleidsplan 2023 - 2026. De kosten hiervan bedroegen bijna € 11.000. Daarnaast zijn diverse vestigingen gecertificeerd. De kosten hiervan bedroegen bijna € 25.000 maar de kosten hiervan worden gesubsidieerd door de Koninklijke Bibliotheek.

15. Huisvesting	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Huur	654.182	639.000	633.774
Servicekosten	48.240	50.100	51.635
Onderhoud	31.173	18.400	25.331
Schoonmaak	112.326	106.200	94.960
Gas, water en elektra	129.477	95.800	89.340
Belastingen	13.216	15.800	15.344
Overige huisvestingskosten	28.713	19.050	35.335
	1.017.327	944.350	945.719

De huisvestingskosten zijn hoger dan begroot doordat er meer onderhoud is uitgevoerd, de huurindexatie hoger was en doordat de energiekosten hoger zijn uitgevallen als gevolg van de gestegen energieprijzen.

16. Afschrijvingen	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Afschrijvingskosten gebouwen	1.764	1.880	1.880
Afschrijvingskosten inrichting en inventaris	92.114	92.080	83.227
Afschrijvingskosten automatisering	36.647	26.930	37.498
Afschrijvingskosten wagenpark	1.120	1.120	1.120
	131.645	122.010	123.725

De afschrijvingen zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat afschrijvingen te laag zijn begroot.

17. Administratie	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Kopieerapparaten	18.403	15.000	20.765
Kantoorbenodigdheden	7.537	16.400	6.602
Porti/vrachtkosten	13.422	9.000	7.953
Telefonie	14.880	13.850	17.411
Administratiekosten	82.864	73.000	71.947
Overige administratiekosten	7.820	7.500	6.944
	144.925	134.750	131.622

De kosten van de administratie zijn hoger uitgevallen als gevolg van de gestegen prijzen.

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

18. Transport	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Autokosten	5.852	3.200	1.659
	5.852	3.200	1.659

De transportkosten zijn gestegen doordat in november een leaseauto is aangeschaft voor de manager bibliotheken.

19. Automatisering	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Onderhoud/reparatie	45.602	41.200	56.464
Licenties	45.680	58.000	60.464
Contributie inning	4.355	4.000	14.570
Overige automatiseringskosten	7.495	6.000	8.695
	103.132	109.200	140.193

De kosten van de automatisering zijn conform begroting.

20. Collectie & media	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Boeken en andere media	495.055	554.680	545.914
Leenrechtvergoeding	75.384	100.720	92.534
Tijdschriften en dagbladen	58.444	57.800	53.563
Overige kosten collectie & media	38.247	32.000	34.898
	667.130	745.200	726.909

De kosten van collectie en media zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat er minder boeken zijn aangeschaft vanwege leveringsproblemen. Daarnaast zijn de leenrechtvergoedingen lager uitgevallen. Dit komt doordat deze worden berekend over het voorgaande jaar, in dit geval over 2021, en in dit jaar waren er langdurige lockdowns waardoor er veel minder is uitgeleend.

21. Specifieke kosten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Kosten activiteiten bibliotheek	23.139	20.000	27.813
Kosten dienstverlening scholen	41.471	27.500	18.047
Kosten lokale campagnes	18.048	0	11.719
Overige specifieke kosten	2.518	0	677
	85.177	47.500	58.256

De specifieke kosten zijn hoger dan begroot vanwege de toename van de dienstverlening aan bedrijven en scholen. Daarnaast zijn er meer activiteiten in de vestigingen georganiseerd. De hogere kosten worden echter weer gecompenseerd door extra opbrengsten.

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

22. Overige kosten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Overige kosten	771	2.580	622
	771	2.580	622

De afwijking van de overige bedrijfskosten is niet noemenswaardig.

23. Projectkosten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Projectkosten	552.879	0	229.839
	552.879	0	229.839

project	projectkosten	projectbaten	projectresultaat
	€	€	€
St.Wodant Dantumadiel	9.026	9.026	0
Boekstartcoach diversen	6.638	6.638	0
Bibliotheek Hallum	24.344	24.344	0
Digitale Inclusie	98.805	98.805	0
Boekstartcoach Achtkarspelen	6.000	6.000	0
Codeschool	10.500	10.500	0
Boekstart NEF/DD <2023	71.060	71.060	0
Laaggeletterdheid NEF/DD <2023	74.455	74.455	0
Leesoffensief VMBO Dockinga	6.793	6.793	0
DHP+	6.285	6.285	0
Tel mee met Taal Noventa	73.033	47.378	-25.655
Boekstart VVE/OAB Waadhoeke <2023	112.030	112.030	0
Stimulering lokale innovatie	6.525	6.525	0
Taalplan Achtkarspelen	45.808	45.808	0
Boekstart/dBos Vlieland	0	0	0
dBos Waadhoeke	0	0	0
dBos VMBO Dockinga	1.400	1.400	0
Laaggeletterdheid Achtkarspelen	0	0	0
Taalondersteuning de Frissel	179	179	0
	552.879	527.225	-25.655

De projectkosten waren niet begroot. Er zijn echter wel een groot aantal projecten uitgevoerd waarvoor projectkosten zijn gemaakt. Deze projectkosten zijn direct aan de projecten doorberekend. De projectbaten zijn naar rato van de voortgang van de projecten geboekt. Een deel van de projectbaten zijn vooruitontvangen en als schuld op de balans opgenomen. Het project "Tel mee met Taal Noventa" is afgesloten met een negatief resultaat. Dit negatieve resultaat was ingecaluleerd en correspondeert met de co-financiering van het desbetreffende project.

2.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

24. Rentebaten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Rente banksaldo's	0	0	0
	0	0	0

Vanwege de negatieve rente zijn er geen rentebaten gerealiseerd.

25. Rentelasten	2022	BEGROTING	2021
	€	€	€
Rente banksaldo's	2.944	2.750	2.554
Hypotheekrente	0	0	342
	2.944	2.750	2.896

De rentelasten zijn conform begroting.

26. Bijzondere baten	0	0	0
	€	€	€
Bijzondere baten	506.504	0	0
	506.504	0	0

De bijzondere baten hebben betrekking op de boekwinst welke gerealiseerd is bij de verkoop van het pand van de bibliotheek in Buitenpost.

27. Bijzondere lasten	0	0	342
	€	€	€
Bijzondere lasten	12.741	0	0
	12.741	0	0

De bijzondere lasten hebben betrekking op kosten welke zijn gemaakt t.b.v. de verkoop van het pand van de bibliotheek in Buitenpost.

2.9 VERANTWOORDING WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling, inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.	
Gegevens 2022	
	P.A.T. Schreuder
Functiegegevens	directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.278
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	€ 12.814
Subtotaal	€ 106.092
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	€ 106.092
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2021	
	P.A.T. Schreuder
Functiegegevens	directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 88.530
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	€ 11.867
Subtotaal	€ 100.397
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	€ 100.397
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.800 of minder.	
Leden Raad van Toezicht	functie
A. Schokker	voorzitter
P. van den Broek	secretaris
J.M. Algra	lid
H.C.G. van Asten	lid
H. de Groot	lid

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging maar een onkostenvergoeding.

2.10 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die toelichting vereisen.

2.11 VASTSTELLING EN ONDERTEKENING

De bestuurder van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân statutair gevestigd in Franeker, heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld op 19 April 2023:

mevrouw P.A.T. Schreuder, directeur/bestuurder

De leden van de Raad van Toezicht van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân statutair gevestigd in Franeker, hebben de jaarrekening 2022 goedgekeurd op 19 april 2023.

A. Schokker
Voorzitter

P. van den Broek
Secretaris

H.C.G. van Asten
Lid

H. de Groot
Lid

J.M. Algra
Lid

3. Overige gegevens

3.1 CONTROLEVERKLARING

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Bibliotheken Noord Fryslân

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Bibliotheken Noord Fryslân te Franeker gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bibliotheken Noord Fryslân per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2022.
2. De staat van baten en lasten over 2022.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bibliotheken Noord Fryslân zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van RJ-640 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur van Stichting Bibliotheken Noord Fryslân is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

- Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 19 april 2023

Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. S. Hofsteenge RA

